

اللغة
الفارسية

اللغة الفارسية

نصیحت . تحمل كانه

یحمل اندرز برائے مجہود خانوادہ

أربعین نصیحة فی إصلاح البیوت

تألیف الشیخ / محمد صالح المنجد

مشخصات کتاب :

نام کتاب : چهل اندرز برای بهبود خانواده

مؤلف : شیخ محمد صالح المنجد

مترجم : الحاج محمد شریف «شریف»

مہتمم : استاد میر حمید احمد «قیم»

دیزاینر : هوتك ليزر كپیوتر

تیراژ : (۲۰۰۰)

ناشر : مؤسسه انتشارات الازهر

دهکی نعلبندي، قصه خواني، پشاور

چاپ سوم : ۱۴ رجب ۱۴۲۰ ۱۳۷۸

قیمت : ()

حق چاپ محفوظ است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمه مترجم

سپاس و ستایش خدایی را که ما را از ملتیان حضرت ابراهیم
بت شکن خواند. ابراهیمی که در میان شعله های فروزان آتش ،
بجز از خداوند قادر و توانا ، حتی از ملك مكلف هم
استعانت نجست .

سپاس ذات اقدس خداوندی را که ما را از جمله امتیان
حضرت سرور کائنات ، بهترین مخلوقات و افضل انبیاء (علیه السلام)
و خاتم المرسلین گردانید . پیامبریکه تا آخرین رمق حیات خویش
لحظه بی هم در پیشبرد مسؤولیت خطیر تبلیغ و دعوت و انجام
رسالت آسمانی، درنگ نه نمود و حتی در جواب کاکایش
(ابوطالب) در پی عقبات مشرکین قریش گفت :

ای کاکا !

قسم بذات ذوالجلال ، اگر آفتاب را روی کف راست
و مهتاب را روی کف چپم بگذارند ، لحظه یی از دعوت مردم به
سوی یکتا پرستی باز نه ایستم .

سپاس ذات اقدس الهی را که ملت قهرمان و شهید پرورمان
را افتخار هجرت ، جهاد و شهادت نصیب نمود ، بیاری و نصرت
خداوند خیرالناصرین توانستیم پوز بزرگترین ابرقدرت جهان
(روسهای وحشی) را بخاک بمالیم ، و آنانرا با دست شکسته ، پای
بریده ، بحالت خوفناک و گریزان از میهن عزیز خویش تا آن سوی
مرزهای فروریخته کمونیزم راندیم .

سپاس ذات اقدس پروردگاری را که این بنده عاصی
و گنهگار را به لطف و کرم ازلی اش به شرف طواف بیت الله الحرام
جهت صیقل روح و تزکیه ایمان مشرف گردانید و چه قاصرم که
در برابر چنین لطف و کرم الهی بجز این قول رسول کریم ﷺ که
در مقام دعا و نیاز گفتند : (یا ربی لك الحمد كما ینبغی لجلال
وجهک و عظیم سلطانتک) ، دیگر هیچ ندارم خود را خوشبخت
می یابم که در آن دیار و اماکن مقدسه به ین توبه و تقرب ، دید و
وادید با برخی ازدوستان صالح و خجسته خصال حاصل گردید .

در جریان ملاقاتهای برادرانه در منزل یکی از برادران رساله
اربعمین نصیحة للإصلاح البیوت همراه با فهرست
و مضامین نهایت جالب توجهم را به خود جلب نمود. مطالعه کتاب
مذکور، مرا به این واداشت که آن را به زبان فارسی دری برگردانم
تا در حد توان و دسترسی، عدهء بیشتر مسلمانان از محتوای
ارزنده آن مستفید گردند.

قابل یادآور است که در قسمت تصحیح و تدقیق این رساله
بردار دانشمند و استاد بزرگوارم میر حمید أحمد تیم صاحب مدیر
تصحیح جریدهء وزین شهادت خدمات بی شائبه یی انجام داده اند
که از ایشان اظهار امتنان و تشکر می نمایم و از درگاه اقدس الهی
برای شان سعادت دارین و پاداش نیکو خواهانم .

والسلام

الحاج محمد شریف «شریف»

{حنیف رباطی}

۱۹۹۴/۱۰/۵

بسمه تعالی

تقریظ

از آن زمان که سوسیال امپریالزم روس به عنوان همسایه، دوست و ترقی یافته، با حاکمان وقت افغان قرار داد های همکاری بست و بدنبال آن راههای آمد و رفتها هموار گردید؛ تخته های نفاق با زرنگی ویژه یی که در برنامه متخصصین کشورهای استعماری تعبیه میباشد در میهن ما بذر شد .

با اینکه قشون سرخ کشور شورویها در مملکت ما به شکست و رسوایی گرفتار گردید ، ولی سیاسیون روسی روحیه نشنلستی را با مهارت تمام در میان ملتیهای مختلف افغانی رشد داده و آنان را بحیث دشمنان آشتی ناپذیر، چنان بجان همدیگر برانگیختند که اکنون بهتر از دوران حضور و قدرتمندی شان میتوانند با سهولت ثمره آن را بردارند. در روزگاران سیاه اخیر که بخش فرهنگی فقیر و انکشاف نیافته، ما در پی ورود اندیشه باطل ماتریالزم به انزوا کشانیده شده بود ، بدبختانه که در اثر سماجت و خود کامگی برخی ملیت سرشتان ، بنیاد مدارس و دانشگاههای

نیمه سلامت نیز درهم ریخت و آرزوی ملت مجاهد ما یکسره به یأس مبدل گردید.

در بحبوحه چنین اوضاع مبهم و ناپیدا کنار، باز هم خانه همین بادیه نشینان دنیای غربت و آواره گی آباد باد که باوجود مشاکل فراوان از پویایی باز نمی مانند و با تالیف ترجمه کتب و رسالات مفید، فرهنگ محضر خویش را از نابودی کلی نجات می بخشند.

بنابر همین انگیزه برادر عزیز و فرهنگی ما «ریاطی» صاحب رساله «چهل اندرز برای بهبود خانواده» را از عربی به دری برگردانده اند و ماشاء الله خدمت به سزایی برای خانواده های مسلمان انجام داده. امیدوارم مطالعه و استفاده نیک این رساله در بخش خود، وسیله خیر و صلاح خانواده ها و همچنان باعث فوز و فلاح مترجم آن گردد.

ومن الله التوفیق

میر حمید احمد «تیم»

سخنی در مورد

طبع مجدد این رساله

در عصر ما که گرایشهای مادی پرستانه قوت گرفته و جوهر اخلاص و اخوت، تقریباً نایاب گردیده است ؛ کتاب مفید ، تنها مؤنس و همدمی است که می شاید آنرا نعیم الرفیق خواند. لهذا اهتمام در طریق طبع و تکثیر کتب و رسالات ، یگانه مشغله ایست که اثرات افتخار اندوز آن تا جاودانه ها پایدار خواهد ماند.

اکنون که برادر محترم ما « رباطی » صاحب با وجود مشکلات تضتیقی محیط هجرت ، در پی چاپ مجدد این رساله بر آمده اند، آرزومندم اینگونه تلاشهای خیر خواهانه ، وسیلهء فوز و فلاح دنیا و عقبای شان گردد.

التوفیق من عند الله

میر حمید أحمد « تمیم »

مقدمه، چاپ دوم

از آنجائیکه این رساله، گرانبها از اهمیت و ارزش وافى و کافى برخوردار بوده و تقریباً همه مسائل و موضوعات لازمی و ضروری اجتماع فعلی را مورد بحث و بررسی توأم با دلالت و رهنمائی بسوی ساحل فلاح و رستگاری قلم بند نموده است. مزید بر آن نظر به تشویق و تحریص عده از برادران عالم و علم دوست که نبض اجتماع و جامعه خویش را وقتاً فوقتاً معاینه و تشخیص نموده اند، چاپ دوم این رساله را در دست گرفتیم، و از خداوند خیر الناصرین التجاء میداریم که ما و خوانندگان عزیز و سائر علم برداران علم و دانش را در رابطه خدمت به علم و فرهنگ اسلامی توفیق مزید عنایت عطاء فرماید.

ومن الله التوفیق

الحاج محمد شریف «شریف»

{حنیف ریاطی}

مقدمه و چاپ سوم

خداوند قیوم و مدبر بر هر کرداری کیفری می نهد و مزد هیچ آدمیی را به هدر نمی سپارد. از همین دست است تلاشهای مداوم برادر مجاهد ما جناب رباطی صاحب که خوشبختانه درین خشک سالان دانش و فرهنگ، آبی در جویباران خشکیدهء دانش و معرفت سرازیر میدارد و آرزوهای بر باد رفتهء همگان را با انتشار یگان کتاب و رسالهء مفید، جان و رمقی می بخشد.

رسالهء «چهل اندرز» که دو بار پیش ازین زیور چاپ یافته بر اثر اشتیاق مفرط خوانندگان نسخه های آن نایاب و طلب و تقاضا فراوانتر شده است. درین فرصتی که استواری هرگفته یی بر حرارت میلهء تفنگ وابسته است، باز هم شاهدهیم که قشر فرهنگدوست از عرصهء دانش کنار نرفته و پروانه صفت پیرامون چراغ دانش و اندرز و تدین طوآفی مینمایند گویند: «مشک همان است که خود ببوید، نه آنکه عطار گوید». تکرار و تسلسل چاپ رسالهء «چهل اندرز» خود میرساند که این مجموعه روز تا روز در اندرون محیط پر از مشاکل هجرت و عسرت رسوخ و راهگشایی دارد و مردم دانشی نسخه های آنرا بپناهند، نسخه های دارو و علاج زیر نظر و نهالی، خویش نگه میدارند.

خداوند حکیم جلت مجده به جناب رباطی صاحب توفیق و توانایی بیشتر عنایت بفرماید تا با طبع و نشر آثاری ازین قبیل، دنیای غمبار قیر اندود ما را روشنایی ببخشند. والسلام

میر حمید احمد تقیم تخاری

حمل ۱۳۸۰ ش

مقدمه مؤلف

ان الحمد لله ، نحمده ونستعينه ، ونستغفره ، ونعوذ بالله من شرور أنفسنا ، ومن سيئات أعمالنا ، من يهده الله فلا مضل له ، ومن يُضِلل فلا هادي له ، و أشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له ، و أشهد أن محمداً عبده ورسوله. أما بعد :

خانه نعمت است

خداوند قدوس لایزال در کتاب سماوی خویش یعنی قرآن عظیم الشأن این مشعل فروزان و منبع عالم بشریت ارشاد میفرماید : ﴿ وَاللّٰهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ بُيُوتِكُمْ سَكَنًا ﴾ (النحل : ۸)
ترجمه : « خداوند (جل جلاله) ساخت برای شما از خانهای شما جای سکونت »

ابن کثیر در تفسیر این آیه کریمه میگوید : خداوند (جل جلاله) اتمام نعمت خود را بر بندگانیش یاد آور شده و میفرماید که خانه های تانرا مکان و محل سکونت و آرامش گردانیده و آنرا ملجأ و مأوای

مطمئن برایتان ساخته است تا از حوادث روزگار خود را بپوشانید،
وازان فائده بگیرید به فائده گرفتن گوناگون^(۱).

خانه ما را چگونه تمثیل میکند ؟

آیا خانه مکان و محل خوردن و نوشیدن ، ازدواج ، خوابیدن
و راحت گرفتن انسان نیست ؟

آیا خانه محل و مکان خلوت و اجتماع با اهل و اولاد نیست ؟

آیا خانه مکان ستر و صیانت زن نیست ؟

خداوند (جل جلاله) در این مورد میفرماید : ﴿ وَقَدْ فِي

بَيْوتِكُمْ وَلَاتَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَةِ الْأُولَى ۚ الْأَحْزَابُ / ۳۳

ترجمه : « و قرار بگیرید در خانهای خود و ظاهر نکنید

(تجمل را) مانند ظاهر کردن عادت جاهلیت پیشینه »

اگر اندک در احوال و زندگی کسانی تأمل نمائیم که خانه و

کاشانه ندارند، و در اردوگاه ها و پناهگاه ها و کنار سرکها زندگی

میکنند و مهاجران و پناه گزینانی که از خانه های شان رانده شده ،

و در اردوگاههای و کمپ های موقت زندگی خود را بسر می برند ،

آگاه شویم آنگاه ارزش و قدر خانه و خانواده را خواهیم شناخت .

(۱) تفسیر ابن کثیر ، طبع دارالشعب ۵۰۹/۴

بلی چون از انسان آواره یی بشنوی که باعالمی حسرت و اندوه میگذرد : من قرارگاه و مکان ثابت و آرامگاهی ندارم . گاهی در خانه فلان و زمانی در قهوه خانه ، باغ یا کناره بحر و دریا می خوابم ، و لباسهایم در تول بکس موتر است ، آنگاه معنی پراگندگی را که ناشی از حرمان نعمت خانه و خانواده است درک خواهی کرد .

و قتیکه خداوند (جل جلاله) از یهود بنی نضیر انتقام گرفت ، این نعمت بزرگ را که همانا خانه و منزل است از ایشان سلب نموده و آنان را از دار و دیار و کاشانه و سر زمین شان بیرون راند ، چنانچه قرآن کریم در این مورد میفرماید :

﴿ هُوَ الَّذِي أَخْرَجَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ دِيَارِهِمْ لِأَوَّلِ الْحَشْرِ ﴾ ثم قال : ﴿ يَخْرِبُونُ بُيُوتَهُمْ بِأَيْدِيهِمْ وَأَيْدِي الْمُؤْمِنِينَ فَاعْتَبِرُوا يَا أُولِيَ الْأَبْصَارِ ﴾ الحشر ٢/

ترجمه : «اوست آن ذاتیکه برآورد آنانرا که کافر شدند از اهل کتاب از خانه های ایشان در اول جمع کردن لشکر ... خراب میکردند خانه های خود را بدست خویش و بدست مؤمنین نیز خراب شد ، پس عبرت گیرید ای خداوندان بصیرت»

محرك اصلی مسلمان در جهت اصلاح خانه اش

امور متعددی میباشد و از آن جمله است :

اولاً :- حفظ و نگهبانی خود و اهل بیت از آتش دوزخ و سلامتی از عذاب سوزنده آن ؛ چنانچه خداوند (جل جلاله) میفرماید :

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقْوُهَا النَّاسُ وَالْجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ لَّا يَحْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَ يَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ﴾ (التحریم/ ۶)

ترجمه : « ای مسلمانان نگاهدارید خویشتن را و اهل خانه خود را از آتشی که آتش افروز آن مردمان باشند و سنگ ها ، بر آن آتش مؤکلند فرشتگان درشت خو ، سخت رو . نا فرمانی نمیکنند خدا (جل جلاله) را در آنچه فرموده است ایشان را و میکنند هر چه حکم میشود ایشانرا . »

ثانیاً :- مسؤولیت بس بزرگ و سنگینی بر دوش رئیس فامیل در نزد الله بوده و در روز قیامت مورد باز پرس و سؤال قرار میگردد .

حضرت محمد ﷺ میفرماید : ﴿ إِنْ اللَّهَ تَعَالَى سَأَلَ كُلَّ رَاعٍ عَمَّا اسْتَرْعَاهُ أَحْفَظَ ذَلِكَ أَمْ ضَيَّعَهُ ، حَتَّى يَسْأَلَ

الرجل عن أهل بيته^(۱)

ترجمه: « یقیناً خداوند (جل جلاله) تحت سوال و پرسش قراز میدهد هر چوپان را از رعیت و رمه اش ، آیا حفاظت و نگهبانی نموده است و یا ضایعش کرده ، تا اینکه سوال میکند مرد را از اهل و عیال خانه اش »

ثالثاً: - خانه محل و مکان حفظ و نگهبانی نفس و سلامتی آن ا ز شر و فساد بوده و انسان را از شرارت زمانه حفظ می نماید و جایگاه (پناهگاه) شرعی انسان در وقت فتنه و فساد به حساب میرود.

چنانچه حضرت محمد ﷺ در این مورد میفرماید:

« طوبى لمن ملك لسانه ووسع به بيته وبقى على خطيئته »^(۲)

ترجمه: « خوشا باد بحال کسیکه باز داشت زبان خود را و وسعت و کشایش داد خانه و منزل خود را ، دربرگرفت او را خانه اش و ازیاوه گردی خود داری کرد و گریست به خطایای خود . »

(۱) حسن ، رواء النسائي في عشرة النساء (رقم ۲۹۲) وابن حبان عن أنس وهو في صحيح الجامع ۱۷۷۵ - السلسلة الصحيحة ۱۶۳۶ ،

(۲) حسن ، رواء الطبراني في الأوسط عن ثوبان وهو في صحيح الجامع ۳۸۲۴ .

و نیز میفرماید :

«خمسٌ مَنْ فعل واحدةٌ منهم» کان ضامناً علی الله : من عاد مريضاً ، أو خرج غازياً ، أو دخل علی إمامه يُريد تعزيره و توقيره ، أو قعد فی بيته فسلمَ الناس منه و سلم من الناس ﴿(۱)﴾

ترجمه : « پنج خصلت است که هرکسی یکی از آن را انجام دهد در ضمانت الله تبارک و تعالی شامل میباشد : کسیکه به عیادت مریض برود ، یا بقصد جهاد بیرون شود ، یا بر امام و امیر داخل شده او را توقیر و تعزیر نماید و یا در خانه خود نشیند و مردم از شر او و او از شر مردم در امان بماند » .

و نیز میفرماید : « سلامة الرجل في الفتنة أن يلزم بيته » ﴿(۲)﴾

ترجمه : « سلامتی انسان در هنگام فتنه و فساد در آنست که در خانه خود بماند »

انسان فائده این امر را زمانی حس میکند که در حالت غربت و در دار و دیار دیگران مسافر بوده و نه منکری را که در ریشروی او انجام می یابد تغییر داده بتواند و نه ملجأ و پناهگاهی

(۱) رواه أحمد (۲۴۱/۵)

(۲) حسن ، رواه الدیلمی فی مسند الفردوس عن أبي موسى وهو فی صحيح الجامع

۳۵۴۳ واللفظ فی السنن لابن أبي عاصم رقم ۱۰۲۱ قال فی التخریج : حدیث صحیح.

داشته باشد که در آن داخل شده و خریشتن را از ارتکاب محرمات و نظر حرام نگهدارد ، و اهل و عیال خود را از بیحجابی و برهنگی نجات داده ، و فرزندان خود را از شر دوستان بد حمایت بکند .

وابعاً :- مردم اکثر اوقات خود را در خانه میگذارند خصوصاً هنگام باران ، گرمی شدید ، سردی شدید ، اول و آخر روز ، و در وقت فراغت از عملی (کار) یا درس و تدریس . پس باید این اوقات را در عبادت و طاعت الله صرف کنند و در غیر آن همه اوقات شان در محرمات به هدر خواهد گذشت .

خاصاً :- اهتمام به خانواده از بزرگترین وسیله ساختار و بناء اجتماع اسلامی میباشد ، زیرا اجتماع از تجمع خانواده بوجود می آید، پس خانواده بمثابة سنگ تهداب اجتماع میباشد ، و اگر خشت های اولی محکم و استوار باشد، اجتماع قوی و استوار بوجود میآید و در مقابل دشمنان خدا باجوان مردی و استواری می ایستد و به اشاعه خیر پرداخته شر و بدی در آن نفوذ نمیکند.

بدین ترتیب از بطن خانواده مسلمان، ارگان اساسی اصلاح اجتماع چون: دعوتگران صالح و مخلص، قدوه ها، پژوهندگان علم، مجاهدان صادق و راستین، همسرهای صالحه و نیکو، مادر مری، دلسوز و تربیت کننده و غیره مصلحین پا بعرصه اجتماع میگذارند.

پس زمانیکه موضوع دارای این قسم اهمیت بزرگ است و خانوادهء ما مملوء از منکرات بوده و تقصیر و کوتاهی و اهمال و تنبلی و بی پروائی بر آن حکومت کند ، سوال بزرگی در ذهن انسان خطور میکند که :

پس وسائل اصلاح خانواده چیست ؟

خوا ننده گرامی ! اینك جواب این سوال را خدمت تان تقدیم میدارم که متضمن يك سلسله نصایح در این مورد میباشد ، استدعا میدارم از الله (جل جلاله) که مثمر و مفید بوده و کوشش و سعی فرزندان اسلام را در زنده سازی رسالت خانواده مسلمان واقعی مبذول گرداند .

این نصایح بر دو محور اساسی می چرخد :

الف : بدست آوردن مصالح که همانا قیام به امور خیر میباشد.

ب : رفع مفسد که به شکل از بین بردن منکرات ظاهر می گردد.

واینست اوقات شروع در مقصود .

نصیحت (۱)

ساختار خانواده مسلمان

۱- انتخاب و اختیار زوجه و همسر صالحه و نیکو :

خداوند (جل جلاله) در این مورد میفرماید : ﴿وَأَنْكِحُوا
الْأَيَامَ مِنْكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَإِمَائِكُمْ إِنَّ يَكُونُوا فُقَرَاءَ
يَخْنَهُمُ اللَّهُ مِنْ فَخْلِهِ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ﴾ (النور: ۳۲)

ترجمه : « و به نکاح بدهید غلامان و کنیزان شما را و زنان
بی شوهر (و مردان بی زن) را که از شما باشند و (بنکاح درآرید)
بندگان نیکو کار خود را ، اگر درویش باشند توانگر کند ایشان را
الله از فضل خود ، والله گشایش دهنده و به همه چیز داناست »

پس برای صاحب خانه انتخاب زوجه و همسر صالحه و نیکو
با در نظر داشت شروط ذیل ضروریست :

* ﴿تُنْكَحُ الْمَرْأَةَ لِأَرْبَعٍ : لِمَالِهَا ، وَلِحُسْبِهَا ، وَلِجَمَالِهَا ،

وَلِدِينِهَا فَاطْفَرِ بِذَاتِ الدِّينِ تَرَبُّتِ يَدَاكَ﴾ ^(۱) (متفق علیه)

« از حضرت ابوهریره (رضی الله عنه) روایت است که پیامبر

(۱) رواه البخاری ، انظر فتح الباری ۱۳۲/۹

اسلام فرمود : « زن برای چهار چیز به نکاح گرفته میشود : مالش ، حسب و نسبش ، زیباییش و دینش و تو برای بدست آوردن زنی دیندار اقدام کن ، دستهای خاك آلوده شود (شاد و خرم زندگی کنی ».

* ﴿الدنيا كلها متاع وخير متاع الدنيا المرأة الصالحة﴾^(۱)

ترجمه : « دنیا همه اش متاعست و بهترین متاع دنیا زن صالحه و نیکو است »

* ﴿لِيَتَّخِذَ أَحَدُكُمْ قَلْبًا شَاكِرًا وَلِسَانًا ذَاكِرًا ، وَزَوْجَةً مُؤْمِنَةً

تَعِينَهُ عَلَى أَمْرِ الْآخِرَةِ﴾^(۲)

ترجمه : « شما باید قلب شاکر و لسان ذاکر داشته باشید ، و همسر مومنه و صالحه اختیار کنید ، تا شمارا در امر آخرت معاونت و همکاری نماید »

* و در روایت دیگر : ﴿ وَزَوْجَةً صَالِحَةً تَعِينُكَ عَلَى أَمْرِ

دُنْيَاكَ وَدِينِكَ خَيْرَ مَا اكْتَسَرَ النَّاسُ﴾^(۳)

(۱) رواء مسلم (۱۴۶۸) ط . عبدالباقی والنسائی عن ابن عمرو ، صحيح الجامع (۳۴۰۷)

(۲) رواء أحمد (۲۸۲/۵) والترمذی وابن ماجه عن ثوبان صحيح الجامع (۵۲۳۱).

(۳) رواء البيهقي في الشعب عن أبي أمامة ، انظر صحيح الجامع (۴۲۸۵)

ترجمه : «همسر صالحه و نیکو معاونتت میکند در امور دنیا و آخرت و بهتر است از آنچه کنز و ذخیره می نمایند مردم»
 * ﴿تزوجوا الودود الولود إني مكاثر بكم الأنبياء يوم القيامة﴾ (۱)

ترجمه : «زنانی را ازدواج کنید که دوستدارنده شما و بسیار زا باشند زیرا من به سبب زیادت و کثرت شما بر دیگر انبیاء (علیهم السلام) در روز قیامت فخر و مباهات میکنم»
 * ﴿علیکم بالأبکار فإنهن أنتق أرحاماً وأعذب افواهاً وأرضی بالیسیر﴾ (۲)

ترجمه : «بر شماست که دوشیزگان را بنکاح گیرید ، زیرا آنان ارحام پوشیده و زبان شیرین داشته و به چیز اندک راضی میشوند» . وفي رواية ﴿و أقل خبا﴾ یعنی خدعه و فریب .
 همانگونه که زن صالحه و نیکو یکی از سعادت های چهارگانه میباشد ، همچنان زن بد سیرت و بدخوی یکی از شقاوت های چهارگانه است .

(۱) رواه الإمام أحمد (۲۴۵/۳) عن أنس وقال فی إرواء الغلیل : صحیح ۱۹۵/۶ .

(۲) رواه ابن ماجه رقم (۱۸۶۱) وهو فی السلسلة الصحيحة رقم (۶۲۳) .

چنانچه در حدیث صحیح آمده است : ﴿ فمن السعادة المرأة الصالحة تراها فتعجبك و تغيب عنها فتأمنها على نفسها ومالك . ومن الشقاء المرأة تراها فتسوؤك وتحمل لسانها عليك وإن غبت عنها لم تأمنها على نفسها ومالك ﴾ (۱)

ترجمه : « پس یکی از سعادت های زن صالحه و نیکو این است که چون به او مقابل شوی ترا در تعجب آرد ، و اگر از وی غائب شوی پس امین یابی وی را بر نفس خوشتن و مالت و از شقاوت های زن سو و بد بخت یکی اینست که ازدیدن وی متنفر گردی و بر تو زبان درازی نماید ، و چون غائب شوی ، بر مال تو و نفس خویش او را امین نیابی . »

در مقابل باید حالت طلبگار و خواستگاران که در مسئله نکاح زن مسلمان اقدام میکنند نیز توجه خاصی صورت گرفته و توأم با شروط ذیل با وی توافق صورت گیرد :

الف : ﴿ إذا أتاكم من ترضون خلقه و دینه فزوجوه ، إلا

تفعلوا تكن فتنة في الارض و فساد عريض ﴾ (۲)

(۱) رواه ابن حبان وغيره وهو في السلسلة الصحيحة رقم (۲۸۲).

(۲) رواه ابن ماجه (۱۹۶۷) وهو في السلسلة الصحيحة (۱۰۲۲).

ترجمه : « وقتیکه شخصی بیايد نزد شما در حالیکه راضی بودید از خُلق و دینش ، پس بنکاح بدهید وی را ، و اگر چنین نکردید ، فتنه و فساد بزرگ در زمین بر پا خواهد شد . »

پس باید در مورد گذشته افراد دقیقاً بحث صورت گیرد و معلومات موثق از جراید و مصادر و منابع قابل اعتماد جمع آوری گردد تا اینکه در نتیجه تغافل ، آینده خانواده در معرض انهدام قرار نگیرد (۱).

طبعاً مرد صالح و زن صالحه خانه خوب و سالم بنا و تعمیر می نمایند ، زیرا از زمین خوب ثمر و میوه نیکو و خوب بیار می آید ، و از زمین خبیث و بد جز خبائث و پلیدی نمی روید .

(۱) قسمتی از این را در بیانیه ، تحت عنوان « المرأة المسلمة على عتبة الزواج »

نصیحت (دوم)

سعی و کوشش در اصلاح همسر

اگر زوجه صالحه و نیکو و خوش اخلاق باشد فیها و نعمت « که چه خوب نعمتی است » و این از فضل و مرحمت الهی میباشد و اگر به زیور صلاح و تقوی ملبس نبود ، پس از واجبات مری بیت و سر پرست خانه است تا در اصلاحش بکوشد .

البته این موضوع درحالات نادری پیش می آید . ازجمله اینکه مردی ابتدا خود به امور دین توجه نداشته ، پابند قوانین شرعی نمیباشد ، به همین دلیل با زنی ازدواج میکند که متدین نمیباشد . یا به امید اینکه در آینده زن را بنابه تاثیر و مراقبت جدی خود اصلاح خواهد کرد . و یا تحت فشار اقرباء خود قرار گرفته و مجبور به ازدواج این زن شده باشد ، پس در همه این حالات باید تمام سعی و کوشش خود را در جهت اصلاح بکارگیرد . همچنان لازم است مرد بداند که هدایت از طرف خداست و اوتعالی تنها ذات اصلاح آور است . چنانچه درمقام امتنان بر بنده خود زکریاء میگوید : ﴿ وَأَصْلَحْنَا لَهُ زَوْجَهُ ﴾ « و ما اصلاح نمودیم برای او خانمش را »

البته اصلاح بدنی و دینی هر دو را شامل میشود ، چنانچه عبدالله بن عباس (رضی الله عنهما) در تفسیر آیه کریمه میفرماید که : (زن او عقیم بود اولاد نمی آورد پس اولاد آورد) عطاء میگوید : کمی زبان درازی میکرد ، خداوند (جل جلاله) او را اصلاح کرد^(۱).

البته برای اصلاح همسر و سایل متعصب و جاهل و اهل ازین قبیل :

۱: اعتنا و اهتمام در مورد تربیت و تصحیح عبادت زوجه خاص برای الله و یا همه اقسام عبادات طوریکه می آید.
 ۲ : سعی و کوشش در مورد رفعت و بلند بردن ایمانش بصورت ذیل :

- الف - تحریص و تشویق نمودن بر نماز شب "قیام لیل" .
- ب - تلاوت قرآن کریم .
- ج - حفظ نمودن اذکار در اوقات و مناسبات خاصش .
- د - تشویق بر اعطاء صدقه و نفقات .
- ه - خواندن و مطالعه کتب اسلامی مفید .

(۱) تفسیر ابن کثیر ۳۶۴/۵ ط . دار الشعب.

و- شنیدن کست های اسلامی مفید و علمی ایمانی بطور
همیشه و مداوم و پیگیری از آن استفاده صورت گیرد .

ز- برگزیدن دوستان دیندار که با او روابط خواهری برقرار کرده
و ضمن دید و باز دیدهای مناسب به تبادل سخنان نیک بپردازند.

ح- دور کردن شر و بدی و بستن منافذ آن با دور کردن
نزدیکان و هم صحبتان بد و اجتناب از نزدیک شدن
به اماکن بد و زشت .

نصیحت (سوم)

امور ایمانی در خانه

خانه ات را محل ذکر الله بگردان :

حضرت پیامبر اسلام میفرماید: ﴿ مثل البيت الذى يذكر

الله فيه ، والبيت الذى لا يذكر الله فيه مثل الحى والمیت ﴾ (۱)

ترجمه : « مثال خانه ای که در آن ذکر خداوند (جل جلاله) میشود
و خانه ای که در آن ذکر صورت نمیگیرد ، مانند زنده و مرده است ».

پس باید خانه را محل ذکر خداوند (جل جلاله) گردانیده با انواع
ذکر چون : ذکر قلب ، ذکر زبان ، نماز های پنجگانه و نوافل و
قرآنت قرآن کریم و مذاکره علوم شرعی و مطالعه کتب متنوعه
دینی و غیره مساعد سازید ، چه بسا خانه های مسلمین یافت
میشود که به سبب عدم ذکر الهی مرده است.

چنانچه در حدیث آمده است و حتی حال ایشان بدتر از این
گردیده و در خانه نغمه های شیطانی و آواز خوانی و سرود های

(۱) رواه مسلم عن أبی موسی ۱-۵۳۹ ط. عبدالباقی.

گمراه کن و غیبت و بهتان و نمامت و سخن چینی به کثرت جا گرفته است پس حالت این قماش خانه ها چگونه خواهد بود؟!

و این خانه ها چگونه حالتی خواهد داشت؟! در حالیکه مملو از معاصی و منکرات بوده ، اختلاط محارم ، تبرج و خود نمائی و بی ستری بین اقارب غیر محارم و همسایگان شایع میباشد و ملائکه چگونه به خانه یی داخل گردد ، در حالیکه حالتش چنین باشد؟!

پس خانه های خود را با انواع ذکر الهی زنده و منور سازید . رحمت کند بر شما الله (جل جلاله) .

نصیحت (چهارم)

خانه های خود را قبله گردانید

مقصود از قبله گردانیدن خانه اینست که خانه خود را محل و مکان عبادت بگردانید .

خداوند (جل جلاله) میفرماید : ﴿ وَ أَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ وَأَخِيهِ أَنْ تَبَوَّءَا لِقَوْمِكُمَا بِمِصْرَ بَيْوتًا وَاجْعِلُوا بُيُوتَكُمْ قِبْلَةً وَاقِيمُوا الصَّلَاةَ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ﴾ (یونس : ۸۷)

ترجمه : «ووحی فرستادیم بسوی موسی و برادر وی که مقرر گردانید (مسکن سازید) برای قوم خود در مصرخانه ها را و بسازید خانه های خود را رو به قبله و بر پا دارید نماز را و بشارت ده مؤمنان را» .

* ابن عباس میگوید : مامور شده بودند تا خانه خود را مسجد گردانند (عبادت نمایند در خانه های خود بجز فرایض) .

* ابن کثیر میگوید : زمانی که ظلم فرعون و قومش بالای مؤمنین شدت گرفت و ابتلا سخت تر گردید ، به کثرت نماز خواندن

مامور شدند - واللہ اعلم- و در نظر من همین درست است چنانچه خداوند (جل جلاله) میفرماید:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ﴾

ترجمه: «ای کسانی که ایمان آوردید، باری خواهید به صبر و نماز، هرآینه خدا با صابران است»

و در حدیث میفرماید: ﴿کان رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم إذا حزبه أمر صلی﴾^(۱)

ترجمه: «چون پیامبر (علیه السلام) را مشکلی پیش می آمد به نماز روی می آورد».

و این بیانگر اهمیت عبادت است در خانه ها و خصوصاً در اوقات ضعف و عاجزی و همچنان بیانگر اهمیت عبادت در خانه ها است در بعضی آن اوضاع زماناً و یا مکاناً در حالت عدم زور و طاقت و قوت آشکارا نماز خواندن مسلمانان در پیش روی کافران، در این مقام محراب بی بی مریم (علیها السلام) را یاد آور میشویم که آنرا مکان عبادت گردانیده بود.

و خداوند (جل جلاله) در موردش میفرماید: ﴿كَلِمَاتٍ يَدْخُلُ عَلَيْهَا

(۱) تفسیر ابن کثیر ۴/۲۲۴.

زكُريا المخراب وجده عندها رزقا ﴿ (ال عمران: ۳۷)

ترجمه: «هنگاه می در آمد بر مریم زکریا (علیها السلام) (در حجره مریم) می یافت نزدش خوردنی».

صحابه کرام حریص بودند تا نماز های نوافل را در خانه اداء نمایند و در این مورد قصه معتبر و مشهوری وارد آمده است که این خصلت شان را بخوبی تعبیر میکند :

از محمود بن الربیع انصاری روایت شده است ، عتبّان بن مالک صحابه جلیل القدر و از جمله انصار در غزوه بدر حاضر بود ، نزد رسول الله ﷺ آمده گفت : من امام قومم بوده بر ایشان نماز می خوانم و اینک چشمم کم بین وضعیف شده است و چون باران زیاد ببارد ، وادی یی که بین من و آنها واقع است پر آب شده و سیل سرازیر میشود ، پس بین ما حایل میگردد ، و من نمیتوانم که به مسجد شان رفته و نماز را با آنها به جماعت بخوانم ، بناءً دوست دارم که یکبار به خانه من تشریف آورده و در آنجا نماز بخوانید تا مکان نماز جناب شما را مصلای خود قرار دهم .

رسول الله ﷺ فرمود : ان شاء الله چنین خواهم کرد .

* عتبّان میگوید : چون صبح روشن شد رسول الله همراه با ابو بکر صدیق (رضی الله عنه) تشریف فرما شده و طلب اجازه کردند ،

وَمِنْ فَوْراً اِجَازَه دَادم اِيشان دَاخل شَدِه پَرسیدَند کِه دَر کِدام قِسمَت خانِه اَت میخوای تا نَماز بِخوانم ، پَس بَگوشه یی اَز خانِه اِشاره نمودم ، پِیامبر اِستاده شَد و ما دَر عَقِبش صَف بَستیم ، اِیشان دَو رَکعت نَماز خواندِه سَلام گِشتانَدند^(۱)

* ابن حجر (رحمه الله) در فوائد این حدیث میگوید : این حدیث اشاره به اتخاذ موضع معین برای نماز در خانه است ، اما از اتخاذ مکان معین در مسجد که نهی از آن صورت گرفته بوسیله حدیث ابوداود ثابت شده است، محمول بر آنست که اگر مستلزم ریا و خود غمائی باشد، ممنوع است .

علاوَتاً اتخاذ مکان معین برای نماز در خانه مستلزم وقف بودن آن نمی باشد، اگر چه اسم مسجد بر آن اطلاق گردد.

(۱) رواه البخاری الفتح ۵۱۹/۱.

نصیحت (ه)

تربیه ایمانی برای اهل بیت

* عائشه صدیقه (رضی الله عنها) میفرماید : « کان رسول الله

ﷺ یُصلي من الليل فاذا أوتر قال : قومي فأوتری یا عائشه » (۱)

ترجمه : « از حضرت بی بی عائشه (رضی الله عنها) روایت است

که وی میفرماید : رسول الله ﷺ در شب نماز می گزاریدند و هنگامیکه نماز وتر را اداء میکردند ، میفرمودند : یا عائشه بر خیز و نماز وتر را اداء کن . »

* پیامبر ﷺ فرمودند : « رَحِمَ الله رجلاً قام من الليل

فصلی فأيقظ امرأته فصلت ، فإن أبت نضح في وجهها الماء » (۲)

ترجمه : « رحمت خدا باد مردی را که شب بر خیزد و نماز

بگزارد و سپس خانمش را بیدار کند و او هم نماز گزارد ، و اگر ابا و ورزد در رویش آب پاش دهد . »

(۱) رواه مسلم ، أنظر مسلم بشرح النووي ۲۳/۶ .

(۲) رواه أحمد وأبو داود ، أنظر صحيح الجامع ۳۴۸۸ .

ترغیب نمودن زنان به دادن صدقه (خیرات) نیز از امور است که موجب ازدیاد ایمان میگردد و کار بس بزرگی است که پیامبر ﷺ نیز دیگران را در این جهت تشویق کرده و میفرماید: ﴿ یا معشر النساء ، تصدقن فانی رأیتکن أكثر أهل النار ﴾^(۱)

ترجمه: « یا جماعت زنان صدقه نمائید ، پس حقیقتاً من دیده‌ام شما زنان را اکثراً دوزخیان »

از مفکوره های بکر و تازه ، گذاشتن صندوق صدقات و تبرعات است که در خانه گذاشته و برای مساکین و فقراء از طریق آن کمک صورت گیرد ، و از هر در آمدی یکمقدار را برای محتاجین در آن بریزند (و چون خانواده ها مشاهده کنند که مربی و سرپرست شان ایام بیض (روزهای ۱۳-۱۴-۱۵ هر ماه قمری) ، تا سوعا وعاشورا ، عرفه و روز های از ماه محرم و شعبان را روزه میگیرد ، به تأسی از او دیگران نیز به روزه گرفتن اقدام می نمایند .

(۱) رواه البخاری ، الفتح ۴۰۵/۱

نصیحت (۶)

اهتمام به اذکار شرعی و مسنون

مربوطه به خانه ها

اذکار دخول منزل ،

از امام مسلم (رحمة الله علیه) در صحیحش روایت است که
هر آینه رسول الله ﷺ فرموده : ﴿ إِذَا دَخَلَ الرَّجُلُ بَيْتَهُ فَذَكَرَ
اسْمَ اللَّهِ تَعَالَى حِينَ يَدْخُلُ وَحِينَ يَطْعَمُ ، قَالَ الشَّيْطَانُ : لَا مَبِيتَ
لَكُمْ وَلَا عِشَاءَ هَاهُنَا ، وَإِنْ دَخَلَ فَلَمْ يَذْكُرْ اسْمَ اللَّهِ عِنْدَ دَخُولِهِ
قَالَ : أَدْرَكْتُمُ الْمَبِيتَ ، وَإِنْ لَمْ يَذْكُرْ اسْمَ اللَّهِ عِنْدَ طَعْمِهِ قَالَ :
أَدْرَكْتُمُ الْعِشَاءَ) (۱)

ترجمه : « هنگامیکه انسان به خانه داخل شده و اسم الله را
در وقت داخل شدن و طعام خوردن به زبان براند ، پس در این وقت
شیطان - برای دیگر شیطان ها (لشکرش) میگوید : در اینجا
مکان شب باش و طعام شب برایتان ممکن نیست ، و اگر در وقت
داخل شدن اسم الله را یاد نکرد ، میگوید : شب باش را یافتید
و اگر در وقت خوردن نام الله را بر زبان نیاورد ، میگوید : شب
باش و طعام شب را نیز در یافتید .

(۱) رواه الإمام أحمد ، المسند ۳ : ۳۴۶ ، و مسلم ۳ : ۱۵۹۹

اذکار خروج از منزل

ابوداود درسنان اش روایت نموده است که رسول الله ﷺ

فرمود: (إذا خرج الرجل من بيته فقال: بسم الله، توكلت على الله، لا حول ولا قوة الا بالله، فيقال له: حَسْبُكَ قد هدیت، و كَفَيْت و وقیت، فیتنحى له الشیطان فیقول له شیطان آخر: كيف لك برجل قد هُدي و كفي و وقی) ^(۱)

ترجمه: «ووقتیکه انسان هنگام بیرون شدن از خانه و منزلش بگوید: بسم الله توكلت على الله.. بنام خداوند (جل جلاله) خارج میشوم، خاص بر خداوند متعال توكل دارم، نیست گردیدنی از معصیت بسوی طاعت و نیست قوتی (برای انجام اعمال خیر، مگر بیاری و توفیق الله)، پس به او گفته میشود: کافیت ترا و به تحقیق هدایت شدی، و کار هایت رو براه شده و حفظ و وقایه گردیدی و شیطان از وی دور میشود، پس شیطان دیگر برای این شیطان میگوید: چه کرده میتوانی تو، به آن شخصیکه به تحقیق هدایت کرده شد، و کفایت کرده شد و حفاظت کرده شد»

(۱) رواه أبوداؤد رقم (۵۰۹۵)، والترمذی رقم (۳۴۲۶)، وهر فی صحیح الجامع رقم (۴۹۹).

استعمال مسواك

امام مسلم در صحیح خود از حضرت عائشه (رضی الله عنها) روایت میکند که عائشه صدیقه فرمود :

«كان رسول الله ﷺ، إذا دخل بيته بدأ بالسواك» (۱)

ترجمه : «هنگامیکه پیامبر اسلام (علیه افضل الصلاة والسلام) وارد خانه خود میشدند ، شروع به مسواک زدن می نمودند » .

(۱) صحیح مسلم کتاب الطهارة باب ۱۵ رقم ۴۴.

(نصیحت ۷)

مواظبت بر قرائت سوره «البقرة» در

خانه جهت راندن شیطان از منزل

در این باره احادیث زیادی وارد آمده از جمله :

* « قال رسول الله ﷺ : لا تجعلوا بيوتكم قبوراً إن

الشیطان ينفر من البيت الذي تقرأ فيه سورة البقرة » (۱)

ترجمه : « خانه های خود را گورستان نسازید ، همانا

شیطان از خانه ای که در آن سوره بقره تلاوت شود فرار میکند ».

* « اقرأوا سورة البقرة في بيوتكم فإن الشيطان لا يدخل

بيتاً يُقرأ فيه سورة البقرة » (۲)

ترجمه : « در خانه های تان سوره بقره را تلاوت کنید ،

زیرا در خانه یی که سوره بقره در آن قرائت و تلاوت شود ، شیطان

در آن خانه داخل نمی شود »

(۱) صحیح مسلم ط . عبدالباقی ۵۳۹/۱.

(۲) رواه الحاكم فی المستدرک ۵۶۱/۱ وهر فی صحیح الجامع ۱۱۷۰.

در مورد فضل و ثواب دو آیت اخیر و اثر تلاوت آن در خانه ،
حضرت محمد ﷺ میفرماید :

* ﴿إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى كَتَبَ كِتَابًا قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضَ بِأَلْفِي عَامٍ ، وَهُوَ عِنْدَ الْعَرْشِ ، وَأَنَّهُ أَنْزَلَ مِنْهُ آيَتَيْنِ خَتَمَ
بِهِمَا سُورَةَ الْبَقَرَةِ ، وَلَا يُقْرَأُ فِي دَارٍ ثَلَاثَ لَيَالٍ فَيَقْرَبَهَا
الشَّيْطَانُ﴾ (۱)

« حضرت خداوند (جل جلاله) دو هزار سال قبل از پیدایش
آسمانها و زمین کتابی نوشته بود که آن کتاب در عرش موجود
بوده ، هرآئینه دو آیت از آن را نازل فرمود ، آن دو آیتی که
توسط آن سوره بقره خاتمه و انتها می یابد ، اگر آن دو آیت سه
شبانه روز در خانه ای قرائت بشود ، هرگز شیطان نزدیک آن خانه
شده نمیتواند . »

(۱) رواه الإمام أحمد في السنة ۲۷۴/۴ وغيره وهو في صحيح الجامع ۱۷۹۹

نصیحت (۸)

علم شرعی در منزل

تعلیم و تربیه اهل بیت

دین اسلام این وظیفه شرعی را بدوش رئیس فامیل و سرپرست خانواده گذاشته است که باید به آن قیام ورزد ، آن عبارت از تنفیذ و اجرای این فرموده خداوندی است که میفرماید :

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقْوُهَا النَّاسُ وَالْجَارَةُ ﴾.

ترجمه : « ای مسلمانان نگاهدارید خویشان را و اهل خانه خود را از آتشیکه آتش انگیز آن مردمان و سنگ هاست ».

این آیه کریمه در جهت تعلیم و تربیه اهل بیت و امر نمودن ایشان به کارهای احسن و نیکو و منع و بازداشتن شان از کارهای بد و نا مشروع حیثیت يك فارمول و قاعده اساسی و اصولی را دارا میباشد .

خواننده گرامی !

حالا توجه شما را به بعضی از اقوال مفسرین که

درمورد تفسیر آیه کریمه متذکره ارائه نموده اند جلب می نمایم که
بالای رئیس فامیل چه چیز واجب است :

* حضرت قتاده (رضی الله عنه) میگوید : (امر بکند ایشانرا
به اطاعت وفرمانبری الله و باز بدارد ایشان را از معصیت و
ناقرمانی الله و کمر همت ببندد درمورد تطبیق نمودن احکام الهی
بالای ایشان و یاری نماید ایشان را به آنچه الله امر فرموده و چون از
احکام الهی سر کشی نمایند باید از آن کار منع نماید و ایشان را
مورد توبیخ قرار دهد^(۱) .

* ضحاک ومقاتل میگویند : بر مسلمان لازم است که
تعلیم بدهد اقارب و خویشاوندان و خدمتگاران و کنیزکان خود را
آنچه را که الله (جل جلاله) فرض گردانیده بالای ایشان و آنچه را که
منع نموده ایشان را از انجام دادن آن^(۲) .

* حضرت علی (رضی الله عنه) میگوید : تعلیم بدهید ایشان را
و تادیب نمایید آنان را.^(۳)

* الکیا الطبری میگوید : بر ماست که اولاد و اهل خود را

(۱) الطبری ۱۶۶/۲۸ .

(۲) تفسیر ابن کثیر ۱۹۴/۸ .

(۳) زاد المسیر ۳۱۲/۸ .

آداب و اصول دین بیاموزانیم و ادب لازمه‌ی‌ی که از آن چاره نیست، ایشان را بدهیم.

* وقتی که حضرت محمد ﷺ در مورد تعلیم و تربیه غلامان و کنیزان، مردم را تشویق و تحریص می‌نمایند، پس در باره تعلیم و تربیه اهل و اولاد که همه ایشان احرار و آزاد هستند چگونه خواهد بود؟

* امام بخاری (رحمة الله علیه) در صحیح خود در باب (تعلیم الرجل أمته و اهله) این حدیث شریف را ذکر نموده و می‌فرماید:

(ثلاثة لهم أجران ... و رجل كانت عنده أمة فأدبها فأحسن تأديبها، و علمها فأحسن تعليمها، ثم أعتقها فتزوجها فله أجران)

ترجمه: «سه نفر اند که برای هر یکی از آنها دو اجر و پاداش است: از جمله مردیکه کنیز خود را ادب بیاموزاند به ادب آموختن احسن و نیکو، و تعلیم بدهد به تعلیم دادن احسن و نیکو، باز آن را آزاد سازد و به نکاح شرعی خود در بیاورد، پس برای چنین اشخاص دو اجر و پاداش می‌باشد.»

* ابن حجر (رحمة الله علیه) در شرح این حدیث می‌گوید: تعلیم کنیز به نص ثابت شده است، و تعلیم اهل و عیال به قیاس، پس تعلیم فرائض خداوندی و سنت نبوی برای اهل و عیال که

احرار و آزاد اند ، نسبت به کنیز به مراتب لازم و ضروریست. (۱)

انسان احياناً در معاملات و وظایف اش چنان مصروف میگردد که حتی برای تعلیم اهل بیتش فرصت مناسب پیدا کرده نمیتواند ، پس برای حل این معضله بهتر خواهد بود که روزی برایشان معین نماید تا اهل و بیت و حتی دیگر اقارب و خویشاوندان خود را بدان روز تعلیم بدهد ، و برای ایشان در خانه مجلس علم را عقد و دایر بنماید و همه ایشان را بدین مجلس بخواهد و به آمدن این مجلس ایشانرا تشویق و تحریص نماید ، تا حتی الامکان بدین مجلس حاضر شوند و آمدن خویشان را به این مجلس فکراً و ذهناً بالای خود لازمی و ضروری بدانند ، و برای توسع آنچه که در این مورد از نبی کریم ﷺ وارد شده است و آنچه نبی کریم ﷺ در این مورد حاصل نموده است :

* امام بخاری در باب (هل يُجعل للنساء يوم على حدة في العلم) حدیث أبي سعيد الخدري (رضی الله عنه) را دلیل گرفته چنین بیان میدارد : (قالت النساء للنبي ﷺ : غلبنا عليك الرجال فاجعل لنا يوماً من نفسك فوعدهن يوماً لقيهن فيه فوعظهن وأمرهن) (رواه البخاری)

(۱) فتح الباری ۱/ ۱۹۰.

ترجمه : « زنان به حضرت محمد ﷺ گفتند : اکثر اوقات گرانبهای جناب شما را مردان برای آموختن علم تخصیص داده اند، پس برای ما نیز يك روز را معین و خاص بگردانید تا در آنروز از جناب عالی علم بیاموزیم . »

سیدنا محمد (علیه افضل الصلاة والسلام) خواهش ایشان را پذیرفته و وعده مثبت داد .

* ابن حجر میگوید (رحمة الله علیه): عین واقعه را در حدیث سهل بن ابی صالح از پدرش وی از ابوهریره (رضی الله علیه) بیان میدارد: فقال (موعدكن بیت فلاته فأتاهن فحدثهن)^(۱)

ترجمه : « وعده داد ایشان را در یکی از خانه ها پس آمدند، و آموختاند ایشانرا »

ازین حدیث شریف میتوان مطالب ذیل را بدست آورد :

الف : تعلیم زنان باید در خانه صورت بگیرد .

ب : زنان صحابه رضوان الله علیهم اجمعین برتعلیم و تربیه حریص بودند.

ج : توجه همه جانبه تنها به مردان و فراموش نمودن زنان اشتباه بزرگی است که دعوتگران و رئیس خانواده مرتکب آن میشوند .

(۱) فتح الباری ۱/۱۹۵ .

حیانا بعضی ها می پرسند که فرضاً توانستیم که يك روز را در خانه برای تعلیم تخصیص دهیم و اهل خود را نیز خبر دهیم که آماده باشند ، پس چه کسی در این جلسات درس دهد و چگونه آغاز نماییم ؟

خواننده گرامی !

در جواب این سوال اقتراح و پیشنهادی را خدمت تان تقدیم میداریم تا اینکه خود منبع و برنامه مبسوطی برای همه و خصوصاً برای زنان باشد .

۱- تفسیرالعلامة ابن سعدي که مسمی به :

(تیسیرالکریم الرحمن فی تفسیرکلام المنان) است این تفسیر هفت جلدی بوده و با سلوب و شیوه مفصل و آسان تألیف گردیده که میتوان سوره ها یا مقاطع و قسمت های انتخابی آنرا بشکل درس تقدیم نمود .

۲- کتاب ریاض الصالحین : با خواندن يك مقدار از احادیث

با شرح تعلیمات مفید و اندرزها و فوائد آن و ممکن از کتاب « نزهة المتقين » استفاده نمود .

۳- کتاب « حسن الأسوة بما ثبت عن الله ورسوله فی النسوة »

از علامه صدیق حسن خان .

همچنان برای زنان تعلیم بعضی احکام فقهی لازم است از جمله : احکام طهارت ، حیض و نفاس ، احکام نماز ، روزه ، زکات و حج . و اگر توان و قدرت بیشتر داشتند باید بعضی احکام دیگر مانند : خوردن ، نوشیدن پوشیدن و زینت و سنن فطری و محارم و حرمت آواز خوانی و موسیقی و غیره نیز برای شان تدریس بشود .

از جمله مصادر مهم در این مورد میتوان از اینها نام برد :

الف : فتاوی اهل علم مانند : مجموعه فتاوی شیخ عبدالعزیز بن باز ، شیخ محمد بن صالح العثیمین و غیره که در رساله ها و کست ها مرقوم و مسجل است ، برنامه تعلیم زنان باید متضمن این باشد . و در این مورد بعضی مصادر جید و متنوع را نباید فراموش ساخت از جمله تعقیب نمودن برنامه های رادیو « قرآن کریم » را بطور منظم و همیشه توأم با اهتمام و توجه خاص به آن .

علاوئاً در ضمن توفیر وسائل تعلیم زنان این موضوع نیز شامل است که اهل بیت را متوجه روزهای مخصوص زنان در کتابفروشی ها و مراکز علمی بسازیم و آنان را همکاری نمائیم تا با مراعات نمودن حجاب شرعی توأم با جمیع شروط آن در آنجا حضور بهم رسانند .

نصیحت (۹)

ساختن کتابخانه اسلامی از کتب متنوع

و گوناگون در منازل

از جمله اموری که در تعلیم و تربیت اهل بیت و خانواده کمک می نماید و زمینه مناسبی برای آموزش علوم اسلامی فراهم میسازد ، ایجاد يك کتابخانه اسلامی در خانه میباشد .

البته ضروریست که کتابخانه بزرگ بسازیم ، بلکه يك اندازه کتب مهم را برگزیده و دسترس همه بگذاریم و خانواده را تشویق نماییم تا از آن استفاده نمایند .

تخصیص دادن قسمتی از اطاق نشمین که نظیف و مرتب باشد ، برای وضع کتب و د راطاق خواب و مهمان خانه این زمینه را برای همه میسر می سازد که با استمرار به مطالعه بپردازند .

برای اتقان هر چه بیشتر و تحسین و بهتر کردن کتابخانه که خداوند (جل جلاله) اتقان را دوست دارد ، لازم است تا کتابخانه مشتمل بر مراجع و مصادری باشد که در بحث مسایل قابل اعتماد بوده و برای فرزندان مدارس و مکاتب در مورد رسی شان

مشموع واقع گردد . علاوه بر این باید کتابخانه مشتمل بر کتبی باشد که دارای مستوا های مختلف بوده و برای خورد ویزرگ از زن و مرد قابل استفاده باشد . همچنان مشتمل بر کتب و مجلاتی باشد که جهت اهداء به مهمانان ، دوستان فرزندان و کسانی که بزیارت خانواده می آیند ، تهیه گردد . و باید کوشید که چاپ های جذابی را که بر اثر تحقیق احادیث تخریج شده باشد جمع نمائیم و میتوان بخاطر بدست آوردن این مصادر به مراکز فروش و لیلام کتب مراجعه ، و بعد از مشوره با اهل علم و خیره ، کتب لازمه را جمع آوری نمود .

از امریکه ما را در بدست آوردن کتب مساعدت می نماید

اینست که کتب را حسب موضوعات ترتیب نمائیم ، مثلاً :

تفسیر : را در يك ردیف ، حدیث را در ردیف دیگر ...
 همچنان یکی از اعضای فامیل را جهت ترتیب و تنظیم فهرست و موضوعات توظیف نمائیم تا دریافت کتب به سهولت و آسانی صورت بگیرد . و یقیناً بسیاری از حریصان اسماء کتب اسلامی برای کتابخانه منزل شان میپرسند .

برا درگرمی فلهدا اینک اقتراحات و پیشنهاداتی خدمت تان

پیشکش میشود :

۱- تفسیر : تفسیر ابن کثیر، تفسیر ابن سعدی ،
زبدة التفسیر از اشقر، فی ظلال القرآن از سید قطب، اصول التفسیر
از ابن عیثین و لمحات فی علوم القرآن از محمد الصباغ .

۲- حدیث : صحیح الکلم الطیب ، عمل المسلم فی اليوم
والليلة (أو الصحیح المسند از اذکار اليوم والليلة) ، ریاض
الصالحین وشرح آن (نزہة المتقین) ، مختصر صحیح البخاری از
زبیدی ، مختصر صحیح مسلم از منذری والالبانی، صحیح الجامع
الصغیر، ضعیف الجامع الصغیر، صحیح الترغیب والترہیب، السنة
ومکانتها فی التشریح ، قواعد وفوائد من الاربعین النوویة از
ناظم سلطان .

۳- عقیده : فتح المجید شرح کتاب التوحید (تحقیق
الأرناؤوط) ، اعلام السنة المنشورة از حکمی (محقق) معارج
القبول از حکمی (محقق) وشرح العقیده الطحاویة تحقیق الالبانی ،
سلسلة العقيدة از عمر سلیمان الأشقر (۸) جلدی و اشراط الساعة
از دکتر یوسف الوابل .

۴- فقه : منار السبیل از ابن ضویان همراه با إرواء الغلیل
از البانی ، زاد المعاد ، المغنی از ابن قدامه ، فقه السنة ، مجموعة

فتاوی العلماء مانند : عبدالعزيز بن باز، محمد بن صالح العثیمین
عبدالله بن جبرین ، صفت صلاة النبی ﷺ از شیخ البانی و شیخ
عبدالعزیز بن باز ومختصر احکام الجنائز از البانی .

۵- اخلاق وتزکیه نفوس : تهذیب مدارج السالکین ،
الفوائد، الجواب الکافی ، تهذیب موعظة المؤمنین ، غذاء الالباب .
۶- سیرت وتراجم : البداية والنهاية ، از ابن کثیر،
مختصر الشمائل المحمدية ، الترمذی اختصار الالبانی ،
الرحیق المختوم از مبارک فوری ، العواصم من القواصم از ابن
العربی، تحقیق الخطیب والاستانبولی ، المجتمع المدنی جلدیک ودو
از شیخ اکرم العمری ، سیر اعلام النبلاء ، منهج كتابة التاريخ
الاسلامی از محمد صامل السیلمی .

همچنان يك تعداد كتب نفیس كه در مجلات مختلف قرار
دارد واز جمله :

الف : کتابهای استاد سید قطب (رح) مانند : مستقبل لهذا
الدين ، هذا الدين ، معالم فی الطريق ، خصائص التصور الاسلامی
ومقوماته .

ب : کتابهای استاد محمد قطب مانند : منهج التربية الاسلامية

جلد يك ودو ، واقعنا المعاصر ، رؤية اسلامية فى احوال العالم المعاصر ، قبسات من الرسول ، معركة التقاليد ، هل نحن مسلمون جاهلية القرن العشرين ومذاهب فكرية معاصرة .

ج : كتابهاى استاذ أبو اعلى مودودى : تفسير سوره النور والحجاب ، والجهاد .

د : كتابهاى ابوالحسن الندوى : مثل ماذا خسر العالم بانحطاط المسلمين ، الصراع بين الفكرة الاسلامية والفكرة الغربية .

هـ : كتابهاى الشيخ عمر بن سليمان الاشقر وكتابهاى الشيخ محمد ابن احمد ابن اسماعيل المقدم ، وكتب استاد محمد محمد حسين ، كتابهاى محمد جميل زينو ، وكتابهاى استاد حسين العوايشة فى الرقائق وكتاب الايمان از محمد نعيم ياسين ، والولاء والبراء از شيخ محمد سعيد القحطانى ، المسلمون وظاهرة الهزيمة النفسية از عبدالله الشبانة ، المرأة بين الفقه والقانون از مصطفى السباعى ، الاسرة المسلمة امام الفيديو والتلفزيون از مروان كجك ، وكتاب وجاء دور المجوس از عبدالله محمد الغريب ، كتابهاى الشيخ بكر ابو زيد ، وكتابهاى الشيخ سلمان العودة ، وبحثهاى استاد مشهور حسن سلمان .

وغير از ين كتابها ، بسا كتب ارزشمند و گرانبهاى موجود

است که حصر و شمار نمودن آن غیر ممکن میباشد و در عالم
کتیبات و رسائل چیزی های مفید و نافع زیادی موجود است ،
مگر جهت تطویل موضوع مختصراً و مؤجزاً از کتب فوق الذکر
یاد آور شدیم . برای مسلمین لازم است که در انتخاب کتب مشوره
و دقت نمایند ، « و خداوند (جل جلاله) به کسیکه خیر را خواسته
باشد در دین عالمش می سازد »

نصیحت (۱۰)

کتابخانه سمعی در منزل

تیپ درخانه ممکن برای مقاصد نیک استفاده گردد و هم ممکن در کارهای شر و نامشروع بکار رود.

از وسائلی که میتوان تیپ را بخاطر کسب رضای خداوند قدوس ولایزال بکار انداخت، ساختن يك کتابخانه سمعی مناسب درخانه که حاوی کست های اسلامی اعم از وعظ و نصیحت علماء خطباء ، قراء و واعظین باشد ، ایجاد نمائیم .

یقیناً شنیدن کست های تلاوت قرآن کریم که توأم باخشوع و خضوع که در نماز تراویح قرائت شده است بالای اهل بیت تأثیر خاص و عمیق دارد، چه از ناحیه تأثیر معانی تنزیل باشد یا از ناحیه تکرار آن در حفظ نمودن کلام الله شریف . همچنان شنیدن کست های تلاوت قرآن کریم انسان را از شنیدن کست های آهنگ و موسیقی بازداشته و حمایت کننده از قباحات است . دیگر اینکه قلب و گوش گنجایش خلط و مختلط ساختن کلام الرحمن را به مزامیر شیطان دارا ، نمیباشد .

شنیدن کست های فتوا واحکام مسائل مختلفه در فهم ودانایی اهل بیت اهمیت و اثر خاصی دارد خصوصاً احکام ومسائلی که انسان یومیه به آن روبرو شده وسرو کار دارد .

درین رابطه اقتراح وپیشنهاد ما به شنیدن این کست هاست :

شنیدن کست های مسجل و ثبت شده حاوی فتوای علماء از جمله شیخ عبدالعزیز بن باز، شیخ محمد ناصرالدین البانی ، شیخ محمد عیثمین ، شیخ صالح الفوزان وغیر اینها از علمای مستضعفین اسلام .

فلهذا لابدیست از اعتناء واهتمام مسلمین به آن جهت که فتوایی از آن اخذ می نمایند ، بخاطر اینکه این مسئله ، مسئله دین میباشد ، پس درمورد اخذ دین باید از تقوا، اصلاح ، خدا ترسی واعتماد شخص آموزگار به احادیث صحیح وعدم آن تعصب مذهبی و رفتار و کردار وی توأم با در نظر داشت دلائل شرعی دانسته وبداند ، والتزامش را به منهج متوسط این که نه متشدد و نه متساهل بوده ، بلکه (خیرامور اوسطها) بوده وباشد ، وآن دانا وخیرست که بپرسم از آن (الرحمن فاسأل به خیراً) .

شنیدن کست های خطباء وعلماء وواعظین که در رابطه باتوعیه وبیداری امت مسلمه واقامت حجت شرعی و بازداشتن

از منکرات کار میکنند ، در ساختار و بناء شخصیت فرد مسلم اهمیت به سزایی دارد .

واز این نوع کست ها لله الحمد بسیار زیاد موجود است از جمله از شیخ عبدالله بن قعود ، استاد محمد قطب ، شیخ عبدالرحمن الدوسری ، شیخ محمد جمیل غازی ، شیخ عمر الأشقر ، شیخ سفرالحوای ، شیخ عبد الرحمن عبدالصمد . شیخ احسان الهی ظهیر ، شیخ سلمان العوده و بسیاری از کست های شیخ احمد القطان ، شیخ عائض القرنی ، شیخ ناصر العمر ، و غیر از این ها که خداوند نافع گردانده به واسطه اینها امت مسلمه را^(۱) .

البته کست های اطفال تأثیر بزرگی در تربیت ایشان دارد و شنیدن تلاوت به آواز قاری خورد سن ، حفظ سوره ها را برایشان آسان ساخته و با شنیدن اذکار شب و روز و دیگر آداب اسلامی و ترانه های مناسب و حماسه آفرین در روحیه شان اثر نیکی خواهد داشت .

(۱) وفی عالم التّسجیلات تظهر أسماء وتختفی أسماء ولعله تكون بعد فترة من الزمن أسماء لمحاضرين جدد واختفاء لأشرطة قديمة وتصبح أشرطة أخرى نسبياً منسياً ولكن المهم في جميع الحالات الحرص على سماع أشرطة أصحاب المنهج السليم ورفع شعار « المفيد قبل الجديد » .

قابل یاد آور است که مرتب و منظم گذاشتن کست ها در داخل الماری دو فائده را دربر دارد :

یکی اینکه از دستبرد اطفال بدور می ماند، از ناحیه دیگر أخذ و استفاده از آن به آسانی صورت میگیرد .

باید در نشر کست های خود کوشش نموده با اهدا و یا بخشش و یا عاریت دادن آن بدیگران سهم خود را در پخش و نشر آن اداء نمائیم.

موجودیت تیپ در آشپزخانه برای زنان بسیار مفید تمام میشود، و همچنان در اطاق استراحت و خواب بخاطر اینکه تا آخرین لحظه ای که انسان بخواب میرود از آن مستفید میگردد .

نصیحت (۱۱)

دعوت صالحان و نیکان و طلاب علم

برای زیارت در خانه

خداوند قدوس و لایزال ، سیدنا نوح (علیه الصلاه والسلام) را میفرماید تا چنین استدعا کند :

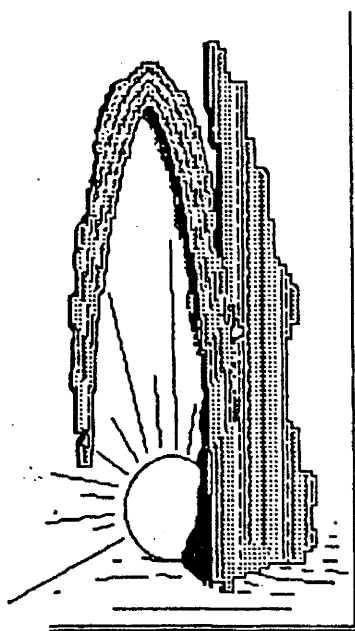
«رب اغفر لي ولوالدي ولمن دخل بيتي مؤمناً وللمؤمنين
والمؤمنات ولا تزد الظالمين الا تباراً» نوح : ۲۸

ترجمه : « پروردگار ! مرا بیامرز و پدر مادرم را و کسی را که مؤمنانه بر منزل داخل میگردد و بیامرز مردان مومن و زنان مؤمنه را و میفزای برای ستمگارا به جز از تباهی »

یقیناً تشریف آوری و داخل شدن اهل ایمان به خانه ات بر نور و روشنائی آن می افزاید و فوائد بس بزرگی از خلال صحبت های

ایشان وسوال ها و مناقشه ها با آنان حاصل میگردد، دارنده مشك
یا برایت مشك میدهد، و یا از وی خریداری میکنی و یا از او بوی
خوش رامی یابی . »

نشستن اولاد، برادران ، پدران در مجلس علم و تقوی
و شنیدن زنان از ورای حجاب و پرده خود دلالت کننده به
تربیتگاه اجتماع اسلامی میباشد . هرگاه این عمل نیکو و
خیر را وارد خانه ساختی ، یقیناً زمینه دخول اعمال نامشروع
را مانع گردیدی .

نصیحت (۱۲)

دانستن احکام شرعی مربوط به خانه

از جمله ،

* نماز در خانه : سیدنا محمد ﷺ در این مورد میفرماید :

(خیر صلاة المرء في بية إلا الصلاة المكتوبة) ^(۱)

ترجمه : «بهترین نماز مرد آنست که در خانه اش اداء نماید ،
بجز از فرائض »

پس بهتر آنست که نماز در مسجد اداء شود ، الا در وقت
عذر و ضرورت شرعی .

حضرت محمد ﷺ میفرماید : (تطوع الرجل في بيته يزيد
على تطوعه عند الناس ، كفضل صلاة الرجل في جماعة على
صلاة وحده) ^(۲)

(۱) رواه أبو داود وهو في صحيح الجامع ۲۷۴۹

(۲) رواه ابن أبي شيبة أنظر صحيح الجامع ۲۹۵۳)

ترجمه : « خواندن و اداء نمودن نماز نوافل مرد در خانه اش نسبت به خواندن و اداء نمودن در نزد مردم مانند برتری نماز جماعت بر نماز بدون جماعت میباشد » .

اما زنان هر قدر با سترو حجاب در خانه خود نماز بگذارند بهتر و خوب تر میباشد ، چنانچه حضرت محمد ﷺ در این مورد میفرماید : (خیر صلاة النساء فی قعر بیوتهن)^(۱)

ترجمه : « بهترین و پر اجر ترین نماز زنان آن نمازی است که در بین خانه های خویش اداء نمایند »

* نباید امامت کرد در خانه دیگری و نباید نشست در مکان صاحب خانه الا به اجازه اش :

حضرت محمد ﷺ فرموده است : (لا یؤم الرجل فی سلطانه ، و لا یجلس علی تکرمته فی بینه الا باذنه)^(۲)

ترجمه : « مهمان برای صاحب منزل امامت نکند و نه هم بدون اجازه وی در جایگاه خاص و عزت او بنشیند » .

یعنی هیچ کس به امامت صاحب خانه در مکانیکه در ملکیت اوست پیش نشود و همچنان برای احدی اجازه نیست که

(۱) رواه الطبرانی ، انظر صحیح الجامع ۳۳۱۱

(۲) رواه الترمذی رقم ۲۷۷۲ وانظر الشرح فی تحفة الأحوذی ۵۶/۸

درمکان مخصوص صاحب خانه مانند فرش و تخت خواب ... بدون اجازه وی بنشینند .

* اجازه داخل شدن : خداوند (جل جلاله) میفرماید :

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ بُيُوتِكُمْ حَتَّى تَسْتَأْذِنُوا وَتَسَلِّمُوا عَلَى أَهْلِهَا ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ . فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا فِيهَا أَحَدًا فَلَا تَدْخُلُوهَا حَتَّى يُؤْذَنَ لَكُمْ وَ إِنْ قِيلَ لَكُمْ ارْجِعُوا فَارْجِعُوا هُوَ أَزْكَى لَكُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴾ (النور : ۲۷-۲۸)

ترجمه : « ای مؤمنان داخل نه شوید در خانه هائیکه غیر خانه های شماست ، تا آنکه اجازه بگیرید و سلام کنید بر اهل آن ، این بهتر است برای شما ، شاید پند بپذیرید پس اگر نیافتید در آن کسی ، داخل نشوید در آن تا آنکه اجازه داده شود برای شما و اگر گفته شود برای شما که بازگردید ، پس بگردید این پاکیزه تر است برای شما والله به آنچه میکنید دانا تر است . »

وهمچنان میفرماید : ﴿ وَأَتُوا الْبُيُوتَ مِنْ أَبْوَابِهَا ﴾ البقرة (۱۸۹)

ترجمه : « ودر آئید درخانه ها از دروازه های آن »

* : جواز داخل شدن بدون اجازه درخانه هائیکه در آن هیچ

(۱) مراد از هیچ کسی قاصد مراد میباشد

کس موجود نباشد در صورتیکه از شخص داخل شونده مفادی در آن باشد مانند مهمان خانه عمومی ، مسافر خانها ، هتل ها (۱)

خداوند (جل جلاله) در این مورد میفرماید : ﴿ لیس علیکم جناح اُت تدخلوا بیوتا غیر مسکونه فیها متاع لکم واللہ یعلم ما تبدون و ما تکتمون ﴾ النور : (۲۹)

ترجمه : « نیست بر شما هیچ گناهی در این که در آئید در خانه های غیر مسکونه که در آن متاع شماست واللہ میداند آنچه آشکارا میکنید و آنچه پنهان میدارید »

* عدم حرج در خوردن از خانه های دوستان ، اقرباء و خانه هائیکه کلید آن با انسان میباشد ، بشرط اینکه صاحب خانه از آن کراهیت نداشته باشد .

خداوند قدوس لایزال ارشاد میفرماید :

﴿ لیس علیہ الإلعمہ جرح ولإلعلہ الإلعمہ جرح ولإلعلہ المریض جرح ولإلعلہ أنفسکم اُت تاكلوا من بیوتکم او بیوت آبائکم اُت بیوت أمهاتکم اُت بیوت إخوانکم اُت بیوت اخواتکم اُت بیوت اعمامکم اُت بیوت عممتکم اُت بیوت احوالکم اُت بیوت خالاتکم اُت ماملکتهم مفاتحه اُت صدیقکم لیس علیکم جناح اُت تاكلوا جمیعها اُت اشئنا ﴾ النور : (۶۱)

ترجمه : « نیست بر نابینا ، لنگ ، مریض تکلیف و نیست تکلیف بر نفسهای تان در اینکه بخورید از خانه های خود یا خانه های پدران خود ، یا خانه های مادران یا خانه های برادران خود ، یا خانه های خواهران خود ، یا خانه های عسره های خود یا خانه های عمه های خود و یا خانه های ماما های خود ، یا خانه های خاله های خود یا از خانه یی که بر تصرف شماست کلید های آن ، یا خانه دوست تان ، نیست بر شما گناهی در اینکه بخورید یکجا (باهم) یا متفرق »

* امر نمودن اطفال و خدمتکار که بدون اجازه در اطاق استراحت و خواب والدین در اوقات معین خواب و عاداتی داخل نشوند :

یعنی قبل از نماز فجر ، وقت قبلوله ، خواب بعد از ظهر و بعد از نماز خفتن از ترس اینکه مبدا چشمانش به چیزی بیفتد که مناسب حالش نباشد و اگر کدام چیز عارضی را در غیر این اوقات ممنوعه دید باز آن معاف است زیرا که آنها از جمله خدمین هستند ، آن خدمین که منع کردن شان مشکل تمام میشود .

و خداوند متعال میفرماید : ﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِيَسْتَآذِنَكُمْ الَّذِينَ مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ وَالَّذِينَ لَمْ يَبْلُغُوا الْحُلُمَ مِنْكُمْ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ مِنْ قَبْلِ صَلَاةِ الْفَجْرِ وَحِينَ تَضَعُونَ ثِيَابَكُمْ

من الظهيرة ومن بعد طلوة الحشاء ثلث عورات لكم .
 ليس عليكم ولا عليهم جناح بعدهن طوافوهن عليكم
 بعضكم على بعض كذلك يبين الله لكم الآيات والله
 علیم حکیم ﴿ النور: (۵۸) ﴾

ترجمه: « ای مؤمنان باید اجازه خواهند از شما آنانکه مالک
 ایشان است دستهای شما و آنانکه نرسیده اند به بلوغ از شما سه
 بار، «یکبار» پس از نماز صبح و «یکبار» وقتی که می نهید
 جامهای خود را نیمروز و «یکبار» بعد از نمازخفتن. این سه وقت
 کشف عورت شماست (این وقت زمان خلوت شماست). بعد از
 این اوقات نیست بر شما ونه برایشان هیچ حرج. بعد از این
 اوقات طواف کنندگان بر شما، بعضی از شما، به بعضی دیگر شما.
 همچنین روشن میسازد الله برای شما سخنان خود را والله به همه
 چیز دانا ویا حکمت است.»

* حرام بودن نگریستن و نظر کردن در خانه های دیگران بدون
 اجازه ایشان :

حضرت محمد ﷺ میفرماید : (من اطلع فی بیت قوم بغیر
 إذن ففقروا عینه فلا دية له ولا قصاص) (۱)

(۱) راوه أحمد ، المسند ۲/ ۳۸۵ وهر فی صحیح الجامع ۶۰۴۶

ترجمه : « کسیکه بدون اجازه در خانه دیگران سر میکشد ، اگر چشم آنها بکشند نه قصاص است بر وی و نه دیت لازم میشود »

* عدم جواز اخراج و خروج مطلقه رجعیه از خانه اش توأم با اعطاء نفقه اش تا زمان پوره شدن عدتش :

خداوند (جل جلاله) میفرماید : ﴿ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ فَطَلَقُوهُنَّ لِحَدَّتْهُنَّ وَأَحْصُوا الْحَدَّ وَاتَّقُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ لَا تَخْرِجُوهُنَّ مِنْ بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بِفَاحِشَةٍ مُبَيَّنَةٍ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ ، لَا تَدْرِي لَعَلَّ اللَّهَ يُحْدِثُ بِهِدْ ذَلِكُ أَمْرًا ﴾ الطلاق : ۱

ترجمه : « ای پیغمبر چون طلاق دهید زنانرا پس طلاق دهید ایشانرا بر عدت ایشان و شمار کنید عدت را و ترسید از الله که رب شماست بیرون مکنید ایشانرا از خانهای ایشان و (باید) ایشان خارج نه شوند مگر که بعمل آرند کاری حیایی آشکار را و این حد های مقرر کرده الله است و هر که تجاوز کند از حدود الله پس (بتحقیق) ظلم کرد بر خود ، خبر ندارد (هیچ کس) شاید که الله پیدا کند بعد از این کار خوبی را »

* جواز دوری کردن مرد از زن نافرمان در داخل خانه یا

خارج خانه با در نظر داشت مصالح شرعی :

اما دلیل دوری و جدا کردن آن در خانه قول پروردگار عالمیان

است : « واهجروهن فی المأجا ج » انسا (۳۴)

ترجمه : « و جدا کنید ایشان را در خوابگاه » .

اما جدا کردن آنان در خارج خانه چنانچه حضرت محمد ﷺ

زنان خود را در خانه های شان جدا کرد و کناره گیری کرد از ایشان

در مشربه (سراجه) خانه زنان خود (۱) .

* شبگذاری نکند شخص تنها در خانه : (۲)

از حضرت ابن عمر (رضی الله تعالی عنهما) روایت شده است که :

(أن النبي ﷺ نهى عن الوحدة ، أن يبیت الرجل وحده أو يسافر

وحده) (۳)

ترجمه : « از حضرت ابن عمر «رضی الله تعالی عنهما» روایت شده

است که حضرت محمد ﷺ منع نموده از خوابیدن شخص در خانه به

تنهایی و مسافرت نمودنش به تنهایی » .

و این نهی بخاطری است که در تنهایی و سفر تنها مشکلاتی

(۱) رواه البخاری ، کتاب الطلاق باب فی الإیلاء .

(۲) در صورت عدم موجودیت رفیق و همراه باز میتواند که چراغ را روشن بگذارد .

(۳) رواه أحمد ، المستند ۱۹/۲

چون هجوم دشمن ، دزدان ، رهنان ، وامراض موجود است ، پس موجود بودن رفیق صالح و نیکو از جمله ضروریات بوده و طمع دشمنان و دزدان را از بین برده و در معالجه مرض به او کمک و همکاری می نماید . (۱)

* انسان در بالای بامیکه چهار دیواری ندارد نه باید خوابد تا آنکه نه افتد از آن :

حضرت رسول الله ﷺ میفرماید : (من بات علی ظهر بیت لیس له حجار فقد برئت منه الذمة) (۲)

ترجمه : « کسیکه بالای بام بدون دیوار بخوابد ، مسئولیت بدوش خود آن شخص است . »

بخاطر اینکه در بامی که چهار اطراف آن دیوار و حائل وجود نداشته باشد ، شاید انسان در خواب پهلو بزند و در عین پهلو زدن ، دیوار و حائلی وجود ندارد تا مانع سقوط و افتادن انسان بشود پس ممکن بیفتد و بمیرد ، پس در این حال هیچ کس بمرگ او مواخذه نمیگردد ، بلکه ذمه همه مردم بری میباشد . یا اینکه در اثر

(۱) أنظر التتبع الربانی ۶۴/۵

(۲) رواه أبو داود السقن رقم ۵۰۴۱ وهو فی صحیح الجامع ۶۱۱۳ وشرحه فی عون

المعبود ۲۸۴ / ۱۳

اهمال و کم توجهی به اسباب دنیوی خداوند حفظ و نگهداری خود را شامل حالش نسازد، زیراوی از اسباب کار نگرفته است.

* اگر پشک خانگی از ظرفی بنوشد ظرف نجس نمیشود : و نه

طعامیکه از آن پشک بخورد : (۱)

حضرت عبدالله بن ابی قتاده (رض) از پدرش روایت میکند :

که برای پدرش آب وضوء آماده ساخته بود ، پس از آن آب پشک خانگی نوشید ، گفتند : یا باقتاده ! هر آئینه از آن پشک خانگی

نوشید ، پس گفت از حضرت رسول الله ﷺ شنیدم که میگفت :

(السنور من أهل البيت ، وأنه من الطوافين والطوافات

عليكم) (۲) وفي رواية : (إنها ليست بنجس ، إنها من الطوافين

والطوافات عليكم) (۳)

ترجمه : « پشک از اهل خانواده است ، و از جمله طواف

کنندگان بر شما میباشد » و در روایت دیگر چنین آمده است : « که

پشک نجس نبوده ، بلکه از جمله طواف کنندگان بر شما میباشد »

(۱) فقهاء گویند : این حدیث مقید است بشرطیکه پیشک موش را نخورده باشد و اگر یقیناً موش را خورده باشد باز پسخورده آن حرام است .

(۲) رواه أحمد فی المستد ۳۰۹/۵ ۳۶۹۴

(۳) رواه أحد فی المستد ۳۰۹/۵ و هر فی صحیح الجامع ۲۴۳۷

نصیحت (۱۳)

اجتماعات و شوری ها در منازل و خانه

فرصت دادن برای اجتماعات و شوری ها جهت مناقشه در امور خانواده گی :

حضرت خداوند قدوس و لایزال در این مورد طی آیه مبارکه ارشاد میفرماید : ﴿وَأْمُرْهُمْ شُورِهِمْ بَيْنَهُمْ﴾

ترجمه : »

وقت فرصت مناسب برای افراد فامیل داده شود ، تا با همدیگر نشست و در مورد امور داخلی و خارجی که مربوط خانواده میشود صحبت و مناقشه نمایند ، این کار خود کمک ، همکاری ، تعاون و همدردی اعضای فامیل را یکدیگر را ثابت می نماید .

در این هیچ شکی نیست که خداوند (جل جلاله) امور خانواده را بر دوش مرد گذاشته و او را مسؤول اولی تعیین کرده و برایش صلاحیت فیصله راداده است ، ولی باوجود آن دادن فرصت برای

دیگران و خصوصاً وقتی که فرزندان بزرگ و بالغ میشوند برایشان فرصت دادن درین وقت تعلیم و تربیه میباشد ، بخاطر اینکه از یک طرف آنان برای حمل مسؤولیت های آینده تربیت می یابند و از طرفی هم مطمئن و با احساس بار می آیند .

از جمله اموری که مورد مناقشه قرارگیرد ممکن حج ، عمره در ماه مبارک رمضان ، سفر برای زیارت دوستان ، تفریح و تفرج مباح ، تنظیم و ترتیب محافل عروسی ، نکاح ، عقیقه اولاد ، کوچ کردن از یک خانه به خانه دیگر ، و ایجاد مشروعات خیریه مانند : شمردن فقراء قریه و تقدیم کمک ها برای شان ، مناقشه وضعیت خانواده و مشکلات اقارب و چگونگی مساهمه در حل آن را میتوان نام برد .

در این مقام لازمی می دانم که به یک نوع مجلسی که خیلی مهم است اشاره نمایم که همانا جلسات صریحانه و بی پرده است که بین ابوبن و اولاد دائر میشود . برای فرزندان بالغ اعم از پسر و دختر ، مشکلاتی پیش می آید که حل آن جز در جلسات انفرادی بین والدین و اولاد ممکن نمیشود . در این جلسات پدر یا پسر تنها نشسته و در حل مسائل متعلق به مشکلات جوانی ، سن مراقب و احکام بالغیت با او همکاری نماید .

وهمچنان مادر با دختر خود تنها نشسته احکام شرعی را که به آن احتیاج دارد برایش تلقین و او را در حل مسائل متعلق به این سن همکاری نماید .

پدر و مادر باید سخن را به این عبارت شروع نمایند : (عند ما كنت فی مثل سنك .) یعنی (زمانیکه به سن و عمر تو بودم...) تا بخوبی مورد قبول واقع شود ، و اگر چنین جلسات و تصریحات بین ابوی و اولاد دائر نشود ، لاجرم اولاد همنشین های بد را برای حل مشاکل شان برمی گزینند که سبب شربزرگی خواهد شد .

نصیحت (۱۴)

عدم اظهار اختلافات فامیلی

در نزد اولاد

بندرت و به اندک جماعتی را پیدا خواهیم کرد که در يك خانه زندگی نمایند ، مگر جنجال و خصوماتی میان شان وجود نداشته باشد. در حالیکه صلح بهترو رجوع به حق از فضائل است. مگر آنچه وحدت و همبستگی خانه را متزلزل و سلامتی خانواده را متضرر میسازد همانا تبارز بر خورد ها و اختلافات در میان افراد خانواده میباشد که در نتیجه خانواده به دو یا زیاده تر از دو گروه تقسیم شده و اجتماع شان پراکنده میگردد که اضرار روانی و ظرناکی را برای اطفال خورد سال بیار می آورد .

وضعیت خانواده یی قابل تامل است که پدر برای طفل میگوید : با مادرت سخن مگو و مادر میگوید : با پدرت سخن نزن ! طفل در این خانواده مبتلا به دوگانگی و اختلال روانی شده و همه آنها در بدبختی بسر می برند، پس باید به سه کار اقدام جدی نمود :

۱- حتی المقلور کوشش شود که هیچ گونه اخلاقی در فامیل واقع نگردد.

۲- اگر خدای ناخواسته کدام اخلاقی بروز نمود چندان اهمیت به آن داده نشود، بلکه در صدد محو و خنثی نمودن آن سعی و کوشش به خرج داده شود.

۳- همیشه از خداوند متعال استدعا بداریم که در میان دلهای ما الفت و دوستی و مهربانی را بیندازد (یعنی دائم دست بدعا باشیم و این بهتر ذریعه و وسیله می باشد).

نصیحت (۱۵)

استقبال نکردن از کسی که به دیانتش

اطمینان نداشته باشی

حضرت رسول الله ﷺ میفرماید : (ومثل جلیس السوء
کمثل صاحب الکبر) (۱) وفی راویة البخاری : (وکیر الخلد یحرق
بیتک أو ثوبک أو تجد منه ریحاً خبیثة) (۲)

ترجمه : «نشستن با عناصر بد اخلاق و بد کردار حیثیت
کوره آهنگری را دارا میباشد ، امام بخاری روایت میکند کوره
آهنگری با خانه ولباست را می سوزاند ویا از آن بوی کثیف
وخیث به مشامت میرسد.

به خدا سوگند که میسوزاند خانه ات را به انواع فساد
وفساد کاری ، و دخول مفسدین ومشبوهین در خانه عداوت
ودشمنی ها را بمیان آورده وسبب جدال زن وشوهر میگردد.

(۱) قطعة من رواية أبي داود (۴۸۲۹)

(۲) رواه البخاری النفع ۳۲۳/۴

خداوند کسی را که زن را در مقابل شوهرش فریب داده و تحریک کند و شوهر را بر زنش بدگمان سازد و سبب دشمنی بین پدر و پسر میشود ، لعنت کرده است اسباب اصلی دزدی ها در خانه ، و گذاشتن جادو در آن و فساد اخلاقی ، چیزی جز داخل کردن افراد بی دین و نا اهل به خانه نمی باشد . بناءً باید به اینگونه افراد اعم از زن و مرد ، اجازه دخول داده نشود ، اگر چه همسایگان و دوستان هم باشند . بعضی مردم در مقابل این گونه افراد سکوت نموده و تحت فشار شرم و حیاء قرار گرفته با وجود اینکه میدانند که از جمله مفسدین است ، برای شان اجازه داخل ناخواسته میدهند که وارد خانه شوند در حالیکه این کار بکلی غلط است .

البته زن قسمت عظیم از مسؤولیت را بردوش دارد و حضرت رسول الله ﷺ فرموده : (یا ایها الناس ای یوم أحرم ؟ ای یوم أحرم ؟ ای یوم أحرم ؟ قالوا : یوم الحج الاکبر ،) ثم قال علیه السلام فی ثلثیا خطبته الجامعه فی ذلک الیوم) : (فاما حقکم علی نسائکم فلا یوطئن فرشکم من تکرهون ولا یأذن فی بیوتکم لمن تکرهون) (۱)

ترجمه : « رسول الله ﷺ پرسیدند : (کدام روز حرامترین روزهاست ؟ کدام روز حرامترین روزهاست ؟ کدام روز حرامترین روزهاست ؟

(۱) رواه الترمذی (۱۱۶۳) و غیره عن عمرو بن الأحرص وهو فی صحیح الجامع ۷۸۸۰

روزهاست ؟ گفتند : روز حج اکبر. بعداً حضرت ﷺ در خطبه دوم خود در همین روز فرمودند : « اماحق شما بر زنان تان این است که فرش شما را زیر پای کسیکه او را بد می بینید نیاندازند و برای کسیکه او را بد می بینید اجازه داخل شدن را به خانه ندهند .

پس ای زن مسلمان هیچ گاهی آزرده نشوی و قتیکه شوهرت و یا پدرت یکی از همسایگان را از داخل شدن منع میکند ، زیرا میداند که داخل شدن او سبب فساد و خرابی خانه میگردد و زمانیکه به مقارنه و مقایسه بین شوهر او و شوهر خود می پردازی ، باید هوشیار و زیرک باشی و مبادا که به نادانی شوهرت را به اموری مکلف نمائی که قدرت و توان آنرا نداشته باشد و اگر دیدی که کسی از دوستان شوهرت او را به منکرمی کشاند، بر تو واجب و لازم است که شوهرت را نصیحت نمائی .

* هدیه : کوشش کن به قدر توانائی در خانه باشی :

موجودیت ولی الامر و رئیس قامل در خانه بسیار سودمند بوده تمام کار و بار و امورات مربوط منزل درست و صحیح و بدون کم و کاست اجرا میشود . همچنان مراقبت و متابعت و اشراف او در رابطه به تعلیم و تربیه و اصلاح احوال اهل بیت رول بسیار مهم و عمده را بازی میکند .

اصل عمده نزد عده یی از مردم اینست که انسان باید

در خارج از خانه باشد و اگر مکانی برای رفتن نیافت باز بخانه خود برگردد. البته این اساس وقاعده خطاء و نادرستی میباشد اگر خروج از خانه بخاطر اطاعت باشد ، باید موازنه بین خانه و بیرون را حفظ کرد. و اگر خارج رفتن از خانه ، گناه و ضیاع وقت و مشغول شدن بی فائده به دنیا باشد ، باید آنرا تخفیف داده ، ملاقات های بی فائده را قطع کرد . بدترین قوم آنست که اهل و عیال خویش را گذاشته و در عیاشی و بی بند و باری شب ها را صبح میکند .

نمی پذیریم که امت مسلمه دنباله رو راه و روش دشمنان خداوند (جل جلاله) گردند و این قضیه ایست که در آن برای مسلمانان صد ها عبرت نهفته است .

در نشریه ماسونی (المشرق الاعظم) که در سال ۱۹۲۳ در فرانسه نشر شده میخوانیم که : «هدف از جدائی فرد با خانواده اش اینست که اخلاق را از اساس و بنیاد آن ویران نمائیم ، زیرا تمایلات حیوانی بر آن اصرار دارد که روابط را با خانواده قطع نموده و به امور محرمه نزدیک شود ، بخاطر اینکه ساعت تیری در قهوه خانه ها را بر تحمل مسولیت خانواده گوی اهمیت می دهد .

نصیحت (۱۶)

دقت نمودن در احوال اهل بیت

* رفقا و دوستان فرزندان کیست ؟

* آیا قبلاً با ایشان ملاقات نموده یا معرفت داشتی ؟

* فرزندان در اثر اختلاط با دوستان شان در خارج از

خانواده چه با خود آورده اند ؟

* درخانه های الماری، بکس ها و زیر بالشت وپشتی وفرش

شان و در زیر تخت خواب شان چه نوع اشیا بدست میآید ؟

* دخترت همراه چه کسی و به کجا میرود ؟

بعضی پدرها نمیدانند که در اختیار فرزندان شان عکس های

بد و نامشروع و فلم های برهنه و احياناً مخدرات موجود است .

* برخی هم اطلاعی ندارند دختر شان همراه باخادمه به

بازار میرود و از وی (خادمه) میخواهد که همراه با موتروان

(دریور) منتظر باشد و خود را به موعدی معین که همراه یکی از

شیاطین گذاشته است برساند. یا دیگری جهت تدخین و سگرت کشیدن نزد دوست و رفیق بد و شریرش رفته با وی ساعت تیری میکند.

کسانیکه به چنین صفت اولاد خود را آزاد میگذرانند، هرگز در مشهد یوم بزرگ نجات نخواهند یافت و از احوال روز قیامت هرگز فرار کرده نمیتوانند (إن الله سائل كل راع عما استرعاه أحفظه أم ضيعه حتى يسأل الرجل عن أهل بيته) ^(۱)

ترجمه: «هرآئینه خداوند متعال تحت سوال و باز پرس قرار میدهد هر راعی و چوپان را از رعیت و رومه اش که آیا حفاظت و نگهبانی نموده و یا آنرا ضایع کرده است، تا اینکه سوال میکند مرد را از اهل و عیال خانه اش».

*** مگر اینجا نقاط مهمی وجود دارد :**

- ۱ - لازمست که مراقبت خفی و سری صورت بگیرد.
- ۲ - نه برای وضع قیودات و ترسانیدن.
- ۳ - لازم است اولاد احساس نکند که پدر و مادر بر وی اعتماد ندارند

(۱) حسن، رواء النسائی فی عشرة النساء (رقم ۲۹۲) وابن حبان عن أنس وهو فی صحیح الجامع ۱۷۷۵ - السلسلة الصحيحة ۱۶۳۶.

۴ - در ایراد نصایح و مجازات و عتاب نمودن باید عمر و قدرت ادراک اولاد و درجه خطایش را در نظر بگیریم.

۵ - از تدقیق و مراقبت منفی و مراقبت همه حرکات و سکنات خود داری نمایم .

* يك نفر برایم حکایت نمود که در نزد یکی از پدران کمپیوتری وجود داشت و در آن تمام خطاها و اشتباهات فرزندان خود را با تاریخ و تفصیل نوشته و ثبت می نمود . و قتی که کدام جنجال از آنان صورت میگرفت، فوراً وی را طلب نموده و صفحه کمپیوتر را باز نموده و خطاء ماضی و حال را برایش نشان میداد .

* - تعلیق ! - ما نه در شرکستی هستیم و نه پدر فرشتهء مؤکل به نوشتن سیآت میباشد، پس پدر باید در اصول تربیه اسلامی خوب مطالعه نماید.

* - بالمقابل اشخاصی را نیز می شناسیم که در امور فرزندان خود هرگز مداخله نکرده و چنین استدلال میکنند که پسر هرگز به بدی گناه و قباحت خطایی نمی برد تا آنکه در گناه واقع شده و خود خطای خود را کشف نماید . البته این اعتقاد منحرف را کسانی مطرح میکنند که در دامان فلسفه و طرز تفکر غریبها پرورش یافته و معتقد به آزادی کامل و مطلق می باشند.

دیگری از ترس اینکه به گمان خودش مبادا فرزندش نسبت به او به نظر نفرت نگاه کند ، بناءً زمام فرزند خود را رها میکند و با این گمان باطل میکوشد رضا ودوستی او را کسب نماید .

عده دیگری به بهانه اینکه پدران شان در گذشته با ایشان از شدت کار گرفته بودند ، باید ایشان در مقابل پسران خود عکس آنرا انجام دهند ، لهذا پسران خود را آزاد می گذارند . در بعضی ها سفاقت و سفلگی به درجه بی می رسد که میگویند : پسران و دختران را آزاد بگذارید تا از جوانی خود بهره گیرند .

آیا اینگونه افراد فکر نه می کنند که فرزندان ایشان در روز قیامت گریبان ایشان را خواهند گرفت و خواهند گفت که چرا ما را در معصیت و گناه ترك کردید ؟

نصیحت (۱۷)

اهتمام در مورد اطفال در خانه

در این زمینه بسا موارد موجود است از جمله :

* - تحفیظ قرآن کریم و قصه های اسلامی :

هیچ چیز زیباتر از این نمی باشد که پدری فرزندان خود را جمع نموده و برای شان قرآن کریم را همراه با شرح بسیط قرائت کند و اگر اطفال آنرا حفظ می نمایند، جائزه اعطاء نماید .

در بعضی جاها اطفال سوره کهف را در اثر کثرت تلاوت پدر در روزهای جمعه حفظ کرده اند . علاوه بر این فرزندان باید اصول عقیده اسلامی را بیاموزاند ، مانند این کلمه که در حدیث شریف وارد شده است : (احفظ الله يحفظك) اوامر الهی را بجا کن ، خداوند قادر و توانا حفظت میکند) .

آداب و اذکار شرعی مانند اذکار خوردن ، نوشیدن ، خوابیدن ، عطسه زدن ، سلام دادن و اجازه خواستن را برای شان تعلیم دهد .
و درین باب بیان داستان ها و قصص اسلامی تاثیر قوی در

تربیت طفل خواهد داشت. از جمله میتوان ازداستان سیدنا و نبینا نوح (علیه السلام) و طوفان وی ، داستان سیدنا ابراهیم (علیه السلام) و افکندنش در آتش و شکستن اصنام و بت ها. قصه موسی (علیه السلام) و نجات یافتنش از فرعون و غرق شدن فرعون .

داستان یونس (علیه السلام) در بطن ماهی ، مختصر داستان یوسف (علیه السلام) سیرت محمد ﷺ مانند: بعثت، هجرت و غزوات بدر، خندق و امثالهم و حکایت پیامبر (علیه السلام) با مردی که شتر خود را تعذیب و بر او مشقات را تحمیل میکرد. نام بردن داستان صالحین مانند داستان عمر بن الخطاب (رضی الله عنه) با زن و اطفال گرسنه بی که درخیمه بی سکونت داشتند. داستان اصحاب اخدود و داستان اصحاب باغهاییکه در سوره (ن) ذکر شده است. داستان اصحاب غار و غیره داستانهاییکه بقدر کافی موجود است، برای اطفال خالی از فائده نمی باشد که بصورت مختصر و جالب همراه با تعلیمات و تاملات بیان شود ، تا فرزندان را ازداستان های مخالف عقیده و مملو از خرافات و قصه های وحشتناک که حس واقعبینی شان را به فساد می کشاند و خوف و جبن را درآنان بوجود می آورد برحذرگرداند .

* جلوگیری از خروج اطفال با افراد بد اخلاق و بی ادب :

بخاطریکه بعد از رجوع و بازگشت از مدرسه، فرزندان اخلاق و الفاظ زشت وید را به خانه انتقال ندهند ، لازم است از اقارب و همسایگان فرزندان صالح و نیکو را انتخاب کرده و از ایشان تقاضا نمائیم که بخانه آمده و با اطفال ساعت تیری کنند .

* - به بازی و ساعت تیری مناسب و ملایم اطفال توجه

صورت گیرد : باید اطاق مخصوص و یا محل خاصی برای اطفال تهیه گردد که در آن به ساعت تیری پرداخته و اسباب خود را مرتب نمایند و این وسایل بازی باید از امور محرمه شرعی مانند : آلات موسیقی ، صلیب و نرد (شطرنج) منزّه و پاک باشد . بهتر آن خواهد بود که برای نوجوانان و سایل کار ، مانند آلات نجاری ، سامان و آلات برقی و تخنیک و غیره مهیا گردد .

و بازی های جاذب کمپیوتر را نیز میتوان شامل ساخت . ولی باید متوجه بود کست های کمپیوتری که از طرف بعضی مؤسسات ساخته میشود و در آن تصاویر زنان بشکل عربان در پرده کمپیوتر ظاهر میگردد به شدت از این نوع کست ها خوداری صورت گیرد حتی از بعضی ماهرین کمپیوتر شنیده ام که یکی از بازی های کمپیوتر که بشکل قمار میباشد به ترتیبی است که بازی کنان از

چهار دوشیزه یی که در پرده ظاهر میگردد، یکی از آن چهار را انتخاب و باقی طرف دوم را تمثیل میکنند و اگر در این بازی پیروز شد تصویر آن دختر در بدترین صورت و شکل آن ظاهر شده بطور جائزه از کمپیوتر خارج میگردد .

* جدا کردن بستر خواب پسر و دختر : این کار از تفاوت های اساسی بعضی خانه های دیندار و نیز کسانی که به این اهتمام ندارند ، میباشد .

* مزاح و ملاطفه نمودن : حضرت محمد ﷺ همراهی اطفال بازی کرده و دست ترحم بر سرشان می کشیدند. درصدا کردن شان ملاطفت و نرمی نموده و اولین میوه را برای خورد ترشان میداد و احياناً کودک را باخود میبردند که ذیلاً خوش طبعی و ملاعبت ایشانرا ﷺ باحسن و حسین به طور مثال نقل می نمائیم:

از ابوهریره (رضی الله عنه) روایت شده است :

(كان رسول الله ﷺ ليدلع لسانه للحسن بن علي فيري الصبي حمرة لسانه فيبهش له) (۱)

ترجمه : « پیامبر (علیه السلام) زبان خود را بطرف حسن بن علی بیرون میکشیدند و چون طفل سرخی آنها میدید خوش شده

(۱) رواه أبو الشيخ في أخلاق النبي ص وآدابه . أنظر السلسلة الصحيحة رقم ۷۰

و بطرف آن می دوید» .

و هکذا از یعلی بن مرة روایت شده است که : یکی از روزها به مهمانی دعوت شده بودیم ، همراه بانبی کریم ﷺ بیرون آمدیم تا به آن خانه رفته و مهمانی را صرف نماییم . ناگاه دیدیم که حضرت حسین در راه بازی و ساعت تیری میکند ، پس رسول ﷺ سریعتر از همه رفته و دست خود را بطرفش دراز کرد ، پسرك این طرف و آن طرف می دوید و نبی کریم ﷺ او را بخنده می آورد تا اینکه ویرا گرفت و يك دست را در زیر زنج و دست دیگر خود را روی سروی گذاشته و او را بوسید (۱).

و این موضوع طویلی است که امید است فرصت دست دهد تا رساله مستقلی در این باب تالیف گردد . (إِنْ شَاءَ اللَّهُ)

(۱) رواه البخاری فی الأدب المفرد رقم ۲۶۴ و هو فی صحیح ابن ماجه / ۲۹.

نصیحت (۱۸)

قاطعیت در تنظیم اوقات خواب و وظایف

حال واحوال بعضی خانه ها حال فنادق وهوتلها را دارا میباشد که ساکنین آن کمتر یگدیگر را می شناسند و کمتر باهم ملاقی میشوند. بعضی فرزندان هر وقتی بخواهند غذا می خورند و هرگاهی که بخواهند میخوابند که این کار سبب بیدار خوابی ها و ضیاع وقت میگردد. يك طعام را بالای طعام دیگر صرف کردن باعث بی نظمی شده، واسطه انفكاك روابط فامیلی واستهلاك افراد وعدم انضباط در نفوس میشود .

البته کسانی که عذر دارند از این قاعده خارج اند ، مانند : طلاب مکاتب که اوقات خروج شان از مدرسه ودانشگاه متفاوت است. موظفین، عمال ، صاحبان دكاكین وغیره ولی این حالت شامل تمام مردم نه بوده وهمه تحت این قاعده نمی آیند .

چقدر شیرین وپرکیف است که همه اعضاي خانواده گرد يك دسترخوان جمع شده ودر يك وقت طعام صرف نمایند وبا استفاده از وقت به شناخت احوال یکدیگر ومناقشات مفید پردازند.

پس بر رئیس ومربی فامیل است که هوشیارانه مواعید رجوع به منزل و اجازه وقت خارج شدن را مخصوصاً برای اطفالیکه بیم انحراف شان میرود تعیین کند .

نصیحت (۱۹)

برنامه عمل زن خارج منزل

شریعت اسلامی طوری عیار شده است که بعضی از آن بعض دیگر را تکمیل میسازد ، چنانچه زن را امر نموده که ﴿وَقَرْنَ فِی بُیُوتِكُنَّ﴾ در خانه خود مستقر باشید ، پس کسی دیگر را مقرر نموده که وجوباً برایش نفقه دهی نماید ، مانند پدرشوهر . اصل آنست که زن نباید خارج منزل کار کند ، مگر در وقت ضرورت ، چنانچه حضرت موسی (علیه السلام) دو دختر مرد صالح شعیب (علیه السلام) را در وقت آب دادن گوسفندان شان به حالت انتظار کشیدن آب ، دید و پرسید : ﴿مَا خَطْبُكُمَا قَالَتَا لَا نَسْقِي حَتَّى یَصْجُرَ الرَّعَاءُ وَابَوُنَا شَیْخٌ کَبِیرٌ﴾ .

چیست حال شما دو تن ؟ گفتند : آب نمی نوشانیم تا آنکه بازگردانند شبانان (مواشی خود را) و پدرها پیروکلان سال است . پس آندو معذور خوانده شده اند ، بخاطر اینکه گوسفندان خود را آب میدادند ، و ولی الامر و رئیس فایل شان توان و قدرت

آب دادن را نداشت ، بخاطر بزرگی سن و پیر مردی. فلهاذا
 زمانیکه فرصت دست داد میکوشیدند که از کار کردن خارج منزل
 رهایی یابند ، ﴿ قَالَتْ إِحْبَاهُمَا يَا أَبْتِ اسْتَأْجِرْهُ إِخْ خَيْرَ مِنْ
 اسْتَأْجَرْتَ الْقَوِي الْأَمِين ﴾

ترجمه: «گفت یکی از آندو : ای پدرمن! نوکر بگیر او را
 هرآئینه بهترین کسیکه نوکر بگیری آنست که باقوت امین باشد». .
 پس از عبارات فوق چنین برآمد که زن به رضاء و رغبت خود
 میخواهد بخانه برگردد و خود را از پستی و حقارت واذبتی که
 احياناً درکار خارج منزل و خانه برایش ایجاد میگردد ، حمایت کند.
 وقتیکه کفارد رعر حاضر وبعد از جنگ دوم جهانی به کار
 نمودن زنان در خارج منزل ضرورت پیدا کردند تا در عوض مردان
 ا زاعاده و اعمار مجدد و جبران نمودن آنچه در جنگ خراب و ویران
 شده از آنها کار بگیرند و پلان یهودی که جهت تخریب و افساد
 اجتماع طرح شده بود پیاده گردید و تحت عنوان آزادی زن و
 کسب حقوق آن به فعالیت های تخریبی کار نمودند ، مسئله خروج
 زن برای کار رهمه گیرشد.

علی الرغم دوافعی که در نزد ما موجود است در نزد ایشان
 وجود ندارد ، و مرد مسلمان به هر وسیله ممکنه از حریم خود حمایت

کرده و برایش نفقه کسب میکند ، مگر جریان آزادی زن خیلی تند شده و موضوع بجائی رسیده است که از آنان میخواهند از خانه خارج شده وظایفی را در بیرون بدوش بگیرند تا شهادتنامه ایکه گرفته اند به هدر و بیهوده نروند!!

درحالیکه جوامع اسلامی بدین اندازه وسیع احتیاج به کارکردن زن در خارج خانه ندارد و بهترین دلیل برین مدعا وجود مردان بیکار است. درحالیکه هر روز مجال تازه ئی برای زنان باز میگردد ، اما اینکه میگوئیم : « به این اندازه وسیع » مراد ما اینست که احياناً به عمل و کار نمودن زنان در بعضی موارد ضرورت پیدا میشود ، مانند تعلیم و تربیه و طبابت ولی مشروط به اینکه مطابق اصول و برنامه شرعی باشد .

ولی این مقدمه را جهت این ملحوظ پیشکش نمودیم که ماملاحظه نموده ایم بعضی زنان بدون حاجت شرعی و احياناً به معاش ناچیز در خارج منزل کار میکنند ، زیرا متمایلند به هر ترتیبی که باشد ولو حاجت و ضرورت هم نه باشد ، باید خارج شوند و در همین وقت است که فتنه و فساد بزرگ برپا میشود .

از تفاوت های اساسی بین منبع اسلامی و منبع علمانی در رابطه با کار کردن زنان اینست که در منبع اسلامی ﴿ وَقَرْنَ فِيْ

بیوتکن» اصل میباشد و خارج شدن برای حاجت پذیرفته شده :

(اذن لکن أن تخرجن فی حوائجکن) .

اما در منبع علمانی اصل آنست که زن در هر حالت خارج شده میتواند. با در نظر داشت عدل و انصاف باید بگوییم : شاید بعضی زنان به خارج رفتن از منازل شان ضرورت داشته

باشند، زیرا بعد از وفات شوهران حیثیت رئیسه فامیل را پیدا میکنند، یا اینکه پدران کلان سال شده و توان و قدرت بیرون رفتن را از دست میدهند و امثال اینها .

وحتی در بعض شهرها در نتیجه عدم قیام جامعه به اساسات اسلامی ، زن مجبور میشود که جهت خریداری و اكمال حاجات و ضروریات خانه خود ، خارج خانه کار کرده و ضروریات خانه خویش را پوره کند ، وحتی هیچ مردی خواستگار و طلبکار نمیشود مگر زنی را که وظیفه داشته باشد و احیاناً این شرط را در عقد نکاح نیز ذکر میکنند

خلاصه مطلب : می باید کار و عمل زن صرف بخاطر دعوت الی الله و تعلیم و تربیه اسلامی و حاجتمندی بیحد بوده باشد .

جهات منفی کارکردن زن خارج خانه :

* الف : بوقوع پیوستن انواع منکرات شرعی مانند: اختلاط بامردان و معرفت حاصل نمودن و تنها شدن بانامحرم ، وتعطر و عطر زدن و نشان دادن زینت برای اجانب و نامحرم که بالاخره در فحشاء می افتند.

* ب : عدم اعطاء حق شوهر و اهمال در امور تدبیر منزل و اولاد در حالیکه این موضوع هدف اصلی مابوده و میباشد.

* ج : نقصان : معنی حقیقی و عدم احترام به قوامیت مرد در نزد زن پیدا میشود و باخود تصور میکند که اگر زنی شهادت نامه یی مانند شهادت نامه شوهرش و یا بلندتر از آن (این در ذات خود هیچ گونه عیبی نبوده) و معاشی برابر معاش شوهرش و یا زیادتر از آن داشته باشد ، آیا این زن به شکل کافی احساس میکند به شوهرش احتیاج دارد ؟ و به صورت کامل از وی اطاعت خواهد کرد ؟

یا اینکه آیا احساس استغنائی او از شوهرش سبب ویران شدن اساس و بنیاد خانواده نه میشود ؟ مگر آنرا که خداوند (جل جلاله) در موردش اراده خیر کرده است.

* مشکلات جسمانی و فشار های روانی و عصبی مناسب طبیعت زن نیست .

بعد از بررسی مختصر بخاطر مصالح وعدم فساد کار کردن زن در خانه : لازم است با ترس از خداوند (جل جلاله) مسأله رابه میزان شریعت سنجش نموده و حالاتی را که در آن خارج شدن جائز است از حالاتی که جائز نیست فرق گذاریم و نباید مال و متاع دنیا ما را از دیدن راه حق کور سازد. زن باید از شوهر خورد رضامندانه اطاعت کرده بخاطر مصلحت خود و خانه خود کار را ترك کند و همچنان بر شوهر لازم است که از اتخاذ اجراءات انتقام جویانه پرهیز کرده و مال زوجه خود را بغیر حق نخورد .

نصیحت (۲۰)

حفظ اسرار منازل

واین مشتمل بر اموراتی است :

- ۱ - عدم نشر اسرار هم خوابی و هم بستری .
- ۲ - عدم ظاهر کردن اختلافات زوج و زوجه در بین دیگران .
- ۳ - عدم اظهار خصوصیتی که در ظاهر نمودن آن ضرری متوجه خانواده و یا یکی از افراد آن گردد .

* امادلیل تحریم مسأله اولی اینست که رسول الله ﷺ

میفرماید : (إِنَّ مِنْ شَرِّ النَّاسِ عِنْدَ اللَّهِ مَنْزِلَةَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ الرَّجُلُ يَفْضِي إِلَى امْرَأَتِهِ وَتَفْضِي إِلَيْهِ ثُمَّ يَنْشُرُ سِرَّهَا) (۱)

ترجمه : «هرآیینه بدترین مردم ، در نزد خداوند (جل جلاله)

درروز قیامت شخص است که به زن خود نزدیک شده و زنش به او نزدیک شود و بعداً سر آنها افشاء کند»

معنی (يفضي) (نزدیک شدن) است که با او هم بستری

(۱) رواه مسلم ۱۵۷/۴

أهله فأغلق عليه بابه و القى عليه سترة و استتر بستر الله ؟
 قالوا : نعم ، قال : ثم يجلس بعد ذلك فيقول فعلت كذا ،
 فعلت كذا (١)

ترجمه : « آیا از شما شخصی است وقتی که همراه اهل خود
 اراده جماع نماید ، پس دروازه را بالای خود بسته کند و بالای
 خود چیزی را اندازد و پرده کند و طلب پرده از خدا نماید ، گفتند :
 بلی . فرمود : بعد ازین باز در مکانی نشسته و بگوید که من
 چنین و چنان کاری را انجام دادم ، پس همه خاموش شدند ،
 باز طرف زنان رو گشته اند و پرسیدند : آیا یکی از شما چنین
 میگوید ؟ پس همه خاموش شدند ، یکی از دوشیزگان تکان خورده
 و در زانو شد و خود را بطرف نبی کریم ﷺ نمایان ساخت تا ویرا
 ببیند و سخنانش را بشنود ، آنگاه گفت : یا رسول الله ! هر آینه
 مردان چنین قصه میکنند ، باز زنان خواهی ناخواهی این چنین
 میگویند . پس نبی کریم ﷺ فرمود : (هل تدرون ما مثل ذلك ؟ انما
 مثل ذلك مثل شيطانة لقبت شيطانا في السكة ، فقضى حاجته
 والناس ينظرون إليه) (٢)

(١) رواه ابو داود .

(٢) سنن أبي داود ٦٢٧/٢ . وهو في صحيح الجامع ٧٠٣٧ .

ترجمه : « میدانید این مثال کیست ؟ این مانند شیطان ماده است که شیطان نر آنرا میگیرد و حاجتش را رفع میسازد در حالیکه مردم بطرف شان مینگرند »

اما مسئله دوم : و آن عبارت از کردن خلائات زنا شوهری خارج محیط میباشد . این مسئله احياناً سبب پیچیده شدن قضیه شده و دخالت اطراف خارجی اختلافات بین زوجین را غالباً زیاد و دشوارتر میسازد ، و موضوع بین دو شخص که از هم باهم قریب اند بوسیله اشخاص بیرونی افشا می شود . این کار زمانی مطلوب است که هر دو در حل اختلافات شان قادر نباشند ، آنگاه مطابق فرمان الهی عمل می نمائیم : « فابحثوا حکما من أهله و حکما من أهلهما إن یریدا اصلاحا یوفق الله بینهما » انسا (۳۵)

ترجمه : « بس بفرستید منصفی از اقارب مرد و منصفی از اقارب زن اگر بخواهند این دو منصف اصلاح را البته موافقت کند خدا بین زوجین هر آئینه خدا است دانای باخبر »

امر سوم : و آن رسانیدن ضرر به خانه و یا یکی از افراد به سبب افشای خصوصیات آن میباشد که طبعاً جواز ندارد ، زیرا محمد ﷺ میفرماید : (لا ضرر ولا ضرار) .

و مثال این در تفسیر قول الله تبارک و تعالی وارد است که

میفرماید : ﴿ضرب الله مثلاً للذين كفروا امرأة نوح وامرأة لوط

كانتا تحت عبيدين من عبادنا صالحين فخانتاهما﴾ التحريم / ۱۰

ترجمه : «بیان کرد الله يك مثل برای کافران زن نوح را و

زن لوط را بودند زیر نکاح دو بنده از بندگان صالح ما پس خیانت کردند آندو زن به آن دو بنده».

ابن کثیر در تفسیر این آیه، کریمه می نویسد : (همسر سیدنا

نوح (علیه السلام) اسرار نوح (علیه السلام) را کشف میکرد و اگر کسی به

نوح (علیه السلام) ایمان می آورد جبار به قوم نوح را خبر می داد .

امازن لوط (علیه السلام) و قتیکه لوط (علیه السلام) کسی را دعوت

و مهمان میکرد ، زن لوط (علیه السلام) فوراً یکی از مفسدین اهل

مدینه را که به عمل بدو زشت مشهور بود، احوال میداد تا اینکه

بباید و این عمل زشت و ناروا را با او انجام دهد .

اعوذ بالله من ذلك الامر الخبيث .

نصیحت (۲۱)

اخلاقیات در خانه

واشاعت نرمی و خلق خوش

از حضرت عائشه صدیقه (رض) روایت است که میگوید :
سیدنا حضرت محمد ﷺ فرمود : (إذا أراد الله عزوجل
بأهل بيت خيراً أدخل عليهم الرفق) (۱)

ترجمه : « وقتی که خداوند (جل جلاله) اراده خیر را به اهل
بیتی بکند ، در میان ایشان رفق و نرمی را می اندازد .
و در روایت دیگری آمده : (إن الله إذا أحب أهل بيت أدخل
عليهم الرفق) (۲)

ترجمه : « یقیناً وقتی که خداوند (جل جلاله) اهل بیتی را
دوست بدارد ، در میان ایشان رفق و نرمی را می اندازد . یعنی
یکی بر دیگری مشفق و مهربان میشود که این خود از اسباب
سعادت و نیکبختی خانواده میباشد »

(۱) رواه الإمام أحمد ، المستد ۶ / ۷۱ وهو فی صحیح الجامع ۳۰۳ .

(۲) رواه ابن أبي الدنيا وغيره وهو فی صحیح الجامع رقم ۱۷۰۴ .

پس نرمی و رفقت در بین زوجین و اولاد بسیار نافع و خوب است
و منتج به نتایج عالی میگردد که آن نتایج به عُنْف وید خوبی
بدست نمی آید. چنانچه حضرت پیامبر (علیه السلام) میفرماید :

(إِنَّ اللَّهَ يَحِبُّ الرِّفْقَ وَيُعْطِي عَلَى الرِّفْقِ مَا لَا يُعْطِي عَلَى

الْعُنْفِ وَمَا لَا يُعْطِي عَلَى سِوَاهُ) ^(۱)

ترجمه : « هر آئینه خداوند (جل جلاله) دوست دارد نرمی و رفق
را و میدهد بر نرمی و رفق چیزی را که نمیدهد بر عُنْف و غیر آن »

(۱) رواه مسلم ، کتاب البر والصلة والآداب رقم ۱۵۹۳ .

نصیحت (۲۲)

کمک و همکاری در کارهای خانه

بسیاری از مردان از کار کردن در خانه خود داری می نمایند ، حتی نفرت دارند . بعض کسان معتقد برآنند که کارکردن همراه زن در خانه از قدر و منزلت شان می کاهد ، ولی سیدنا و نبینا و قائدنا محمد رسول الله ﷺ لباس خود را میدوختند و کفش خود را پیوند می زدند و کار میکردند مانند مردانی که در خانه خود کار میکنند .

چنانچه در حدیث شریف وارد است : (كان یغیط ثوبا ویخسف نعله ، ویعمل ما یعمل الرجال فی بیوتهم) (۱)

از عائشه (رضی الله عنها) پرسیده شد که رسول الله ﷺ در خان چه میکردند؟ آنچه را مشاهده کرده بود در جواب گفت که سیدنا و نبینا و سندننا قائدنا و شفیعنا حضرت محمد ﷺ انسانی ا جملہ انسانها بود . لباس خود را پاک میکرد ، گوسفند خود ر میدوشید و نفس خود را خدمت میکرد . (۱)

همچنان سوال کرده شد از حضرت عائشه صدیقہ کہ حضرت

(۱) رواہ الإمام أحمد ، المستد ۱/۶ ، رئی صحیح الجامع رقم ۴۹۳۷ .

محمد ﷺ چه کار در خانه میکرد ؟ گفت : در خدمت اهل خود می بود ، چون وقت نماز فرا میرسید به نماز خارج میشد. (۲)
* اگر ما نیز امروز چنان عمل نمائیم یقیناً مصالح
چندی را تحقق داده ایم :

۱- به حضرت رسول الله ﷺ اقتداء کرده ایم .

۲- به اهل خود کمک و همکاری نموده ایم .

۳- احساس تواضع و عدم کبر برای ما حاصل میشود .

بعض مردان بدون معطلی از همسر خود طعام آماده میطلبند .
در حالیکه دیگ بالای آتش قرار دارد و کودک فریاد گنان شیر
میخواهد ، ولی آن مرد نه لحظه یی فرزند خود را در آغوش
میکشد و نه يك دقیقه میتواند منتظر طعام بماند؛ برای چنین افراد
احادیث مایه پنداست.

(۱) رواء الإمام أحمد ، المسند ۶/۲۵۶ وهو فی السلسلة الصحيحة ۶۷۱

(۲) رواء البخاری ، الفتح ۲/۱۶۲

نصیحت (۲۲)

ملاطفه و مزاج همراه اهل بیت

اظهار عطوفت و مهربانی باز وجه و اولاد منتج به اشاعه و ایجاد فضای سعادت و الفت در خانه میگردد. بهمین سبب نبی کریم ﷺ حضرت جابر (رضی الله عنه) را توصیه و تشویق به ازدواج بکر و دختر نوبالغ نموده فرمود (فها بکراً تلاعبها وتلاعبک وتضاحکها وتضاحکک) (۱)

ترجمه: « پس چرا دختر بکره و نو بالغ را بنکاح نگرفتنی؟ تا تو همراه وی و او همراه تو بازی و ساعت تیری نماید، و بخنده بیاوری آنرا و او بخنده بیاورد تو را ».

و هکذا فرمودند ﷺ: (کل شیء لیس فیہ ذکر الله فهو لهو و لعب إلا أربع: ملاعبة الرجل امرأته) (۲)

ترجمه: « تمام چیزهایی که در آن ذکر الله نباشد لعب و لهو و بیهوده است، مگر چهار چیز: از جمله بازی و ساعت تیری مرد بازتش ».

(۱) الحديث فی عدة مواضع فی الصحيحین ومنها البخاری مع الفتح ۱۲۱/۹.

(۲) رواه النسائی فی عشرة النساء ص: ۸۷ وهو فی صحيح الجامع ۴۵۳۴.

حضرت محمد ﷺ همیشه همراه زوجه و همسر خود عائشه صدیقه (رضی الله عنها) ملاطفت و ساعت تیسری میکرد و هكذا نبی کریم همراه عائشه جهت خوشی او یکجا غسل میکرد ، چنانچه حضرت عائشه صدیقه این قول را روایت میکند : (كنت أغتسل أنا و رسول الله ﷺ من إناء بيني وبينه واحد، فيبادرني حتى أقول، دع لي دع لي، قالت : وهما جنبان) (۱)

ترجمه : « بودم که غسل میکردیم همراه رسول الله ﷺ و آب میگرفتیم از يك ظرفی که در بین من او گذاشته شده بود ، پس مبادرت میکرد از من حتی من برایش میگفتم : بگذار برای من ، بگذار برای من ، و عائشه میگوید که هر دوی ما نجنب بودیم »

اما ملاطفت آن حضرت ﷺ با اطفال مشهورتر از آن است که بیان گردد ، واکثر با حسن و حسین ملاطفت و ساعت تیسری میکردند . چنانچه در گذشته بیان شد و شاید یکی از علت و اسباب این باشد که اطفال از قدومش خوشحال شده و باخوشحالی به استقبالش می آمدند . چنانچه در حدیث صحیح وارد شده است : (كان إذا قدم من سفر تلقني بصبيان أهل بيته) (۱)

(۱) رواه مسلم بشرح النووي ۶/۴

ترجمه : « هنگامیکه از سفر باز گشت می نمودند با اطفال اهل بیت خود ملاقی میشدند ».

آنحضرت ﷺ اطفال را به آغوش خود می کشیدند ، چنانچه حضرت عبدالله بن جعفر (رض) روایت میکند : (كان النبي عليه السلام) اذا قدم من سفر تلقى بنا فتلقى بي وبالحسن أو بالحسين . قال : فحمل أحدهما بين يديه والآخر خلفه حتى دخلنا المدينة) . (۲)

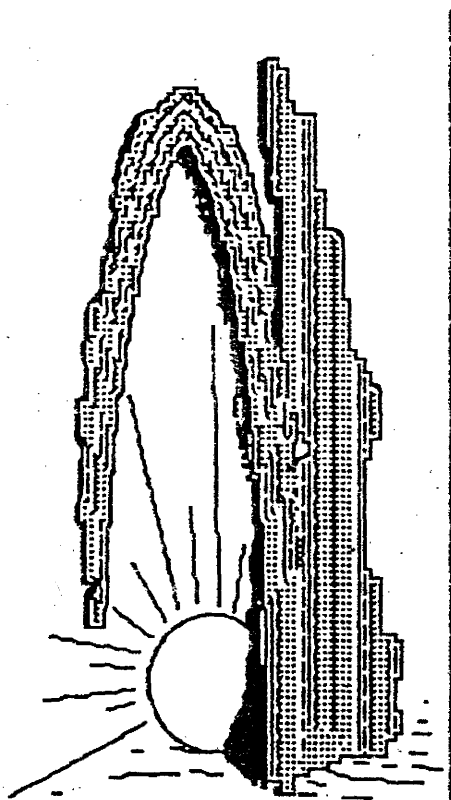
ترجمه : « وقتیکه آنحضرت ﷺ از سفر بازگشت می نمودند ، چون رو به رو می شدند با ما ، پس به من وحسن یا حسین روی میآوردند و یکی از ما را در پیشرو و دیگری را در پشت خود بر میداشتند تا اینکه وارد مدینه شدیم » .

اکنون بین این حالت و حالت خانه های پر از غم و اندوه و جگرخونی مقایسه کن که در آن نه مزاحی است و نه ملاطفتی و نه رحمتی . کسیکه گمان می نماید که بوسیدن طفل منافق مقام و هیبت پدراست ، باید این حدیث را بخواند که حضرت ابوهریره روایت میکند : حضرت محمد ﷺ حسن پسر علی (رضی الله عنهما) را بوسه کرد ، و در نزد وی اقرب بن حابس التمیمی نشسته بود ،

(۱) صحیح مسلم ۴ / ۱۸۸۵ ۲۷۷۲ وانظر الشرح فی تحفة الأحرزى ۸ / ۵۶ .

(۲) صحیح مسلم ۴ / ۱۸۸۵ ۲۷۷۲ وانظر الشرح فی تحفة الأحرزى ۸ / ۵۶ .

پس اقرع گفتم: برای من ده اولاد است ولی تا حال یکی از ایشان
 را هم بوسه نکرده‌ام، حضرت محمد ﷺ بطرف وی متوجه شده
 فرمودند: (من لایرحم لایرحم) (۱)
 ترجمه: «کسیکه ترحم نکند، بر او ترحم کرده نمیشود».

(۱) رواه البخاری . الفتح . ۴۲۶/۱۰

نصیحت (۲۴)

مقابله و رویارویی

با اخلاق و عادات پست داخل خانه

ممکن فردی از افراد خانه اخلاق نا درست مانند : دروغ ، غیبت ، سخن چینی و غیره ، داشته باشد ، پس باید با این اخلاق مقابله و مقاومت جدی صورت گیرد .

عده بی گمان میکنند که عقوبات بدنی یگانه علاج این نوع انحرافات میباشد ، ولی در حدیث شریفی که ذیلاً تقدیم میشود ، علاج درست و صحیح همان است که عائشه صدیقه از سیدنا محمد رسول الله ﷺ بیان روایت میکند : (کان رسول الله ﷺ إذا اطلع علی احد من أهل بيته كذب كذبة ، لم يزل معرضاً عنه حتی يحدث توبة) (۱)

ترجمه : « وقتی که رسول الله ﷺ مطلع میشدند که یکی از اهل خانواده خود دروغی گفته است ، همیشه از او روی گردان میبود ، تا اینکه توبه میکرد » .

پس از این حدیث شریف معلوم میشود که روی گشتاندن

(۱) أنظر مستند الإمام أحمد ۱۵۲/۶ ونص الحديث فی صحيح الجامع رقم ۴۶۷۵

وعدم التفات خود يك نوع عقوبت وجزاء خويي ميباشد و شايد نسبت به عقوبات بدنی مؤثرتر باشد ، پس بايد مربيان خانه به اين نکته توجه كنند .

نصیحت (۲۵)

دره و تازیانه را در جایی آویزان نمایید

که اهل بیت آنرا ببینند ^(۱)

اشهره به مجازات کردن تازیانه و عصا آمده است که برای تادیب میباشد ، چنانچه در حدیث شریف آمده است که : (علقوا السوط حیث یراه اهل البیت فانه ادب لهم) ^(۲)

ترجمه : « تازیانه را در جایی آویزان کنید که اهل بیت ببینند آنرا ، زیرا آن برایشان ادب است » .

دیدن وسائل مجازات کسانی را که نیت های بدی در سینه دارند از ارتکاب سیئات باز میدارد ، زیرا می هراسند که مورد مجازات قرار نگیرند ، که این عمل خود باعث تادیب شان گردیده به اخلاق حمیده متصف میشوند .

* ابن انباری میگوید : مراد از آویزان کردن تازیانه ، زدن با آن نیست ، زیرا آن حضرت ﷺ هیچ کسی را امر به زدن با آن نکرده است ، بلکه به زبان حال میگوید که ادب خود را از

(۱) أخرجه أبو نعیم فی الحلیة ۳۳۲/۷ وهو فی السلسلة الصحیحة برقم ۱۴۴۶

(۲) أخرجه الطبرانی ۳۴۴/۱۰-۳۴۵ وهو فی السلسلة الصحیحة برقم ۱۴۴۷

ایشان دور مکن. (۱)

زدن و مجازات بدنی هرگز اصل نمی باشد و فقط در مواردی از آن استفاده می شود که وسائل دیگر مؤثر نیفتد و یا تحمیل شان به طاعات واجبیه مانند قول الله تبارک و تعالی :

﴿وَاللّٰهُ تَخَافُوْنَ نَشَوْهُمْ فَعَزَّوْهُم وَاهْجَرُوْهُمْ فَمِنْهُمُ الْمُضْجَجُ وَاضْرِبُوْهُمْ﴾ النساء (۳۴)

ترجمه : «و زنانیکه میترسید از بد خوئی شان (پس) پند دهید ایشانرا و جدا کنید ایشان را در خوابگاه و بزنند ایشان را».

و بترتیب حدیث : (امروا أولادکم بالصلاة وهم أبناء سبع سنين ، واضربوهم علیها وهم أبناء عشر) (۲)

ترجمه : «و قتیکه اولادتان به سن هفت سالگی رسید ایشان را به نماز گزاری امر نمایید، و در سن ده سالگی اگر نماز را اداء نکردند بزنید ایشان را».

اما استعمال زدن بدون حاجت ، اعتداء و تجاوز بوده و سیدنا و نبینا محمد رسول الله (علیه افضل الصلاة والسلام) زنی را نصیحت نمود که بنکاح نگیری مردی را که عصایش از گردنش

(۱) انظر فیض التذیر للمناوی ۳۲۵/۴.

(۲) سنن أبی داود ۳۳۴/۱ و انظر إرواء الغلیل ۲۶۶/۱

دور نمیشود، یعنی زنان را زیاد می زند ، و کسانی که استخدام
زدن را مطلقاً رد میکنند ، مقلد نظریات کفار بوده و نظرشان خطاء
و مخالف نصوص شرعی اسلام میباشد .

منکرات در منازل

- نصیحت (۲۶) : ترس از ورود اقارب غیر محارم در خانه در وقت غیاب شوهر زن .
- نصیحت (۲۷) : جدائی زنان از مردان در زیارات فامیلی .
- نصیحت (۲۸) : انتاء و آگاهی از خطر دربوران و خدمتگاران در منازل .
- نصیحت (۲۹) : مخنث ها را از خانه های تان بیرون کنید .
- نصیحت (۳۰) : ترس از خطرهای ویدیو و تلویزیون .
- نصیحت (۳۱) : ترس از شر تیلیفون .
- نصیحت (۳۲) : ازاله و دور کردن تمام اشیائیکه در آن رمز و تمائیل ادیان باطله کفارو یا معبود انشان و خدایان شان باشد .
- نصیحت (۳۳) : دور نمودن تصاویر ذی الروح .
- نصیحت (۳۴) : ممنوع قرار دادن استعمال سگرت در خانه ها و منازل .
- نصیحت (۳۵) : خودداری از نگهداری سگ در خانه .
- نصیحت (۳۶) : ابتعاء و دوری از تزویق منازل .

(۱) انظر لطول هذا الفصل وأهميته فقد أفرد برسالة مستقلة بعنوان : (أخطار تهدد البيوت)

خانه از داخل و خارج :

نصیحت (۳۷)

حسن انتخاب در موقعیت و ساختمان خانه

بدون شك و شبه مسلمان حقیقی در انتخاب و ساختمان خانه خود امور چندی را مراعات میکند که دیگران آنها در نظر ندارند.

* مثلاً از جهت موقعیت : باید خانه نزدیک مسجد باشد ،

که فوائد بزرگ آن از هیچ کس پوشیده نمی باشد :

الف : آذان انسان را بیاد نماز آورده و بیدار میسازد .

ب : نزدیکی مسجد برای مردان این امکان را میسر میسازد که جماعت را همیشه در یابند.

ج : زنان از شنیدن تلاوت قرآن کریم از بلند گویای مسجد مستفید میشوند .

د : اطفال با حضور به حلقات تحفیظ قرآن کریم متمتع و مستفید می گردند.

* منزل در آپارتمانی نباشد که در آن فساق باشند :

خانه نباید در عمارتی که در آن فساق سکونت دارند واقع باشد . همچنان در مجتمع های مسکونی که در آن کفار نیز بوده ،

مسبح (حوض شنا) مشترك دارد نیز انتخاب نگردد و یا مانند
اینها و امثال آن .

* دیگر اینکه نه برخانه دیگران مشرف باشد و نه خود تحت
نظرو دید دیگران قرار گیرد و اگر چنین بود ، باید با پرده ها
پوشانیده شود ؟

* از ناحیه تصمیم مثلاً : در ساختمان خانه باید فاصله بین
زائرین زن و مرد اجنبی صورت گیرد و راه های دخولی و اطاق های
جدا داشته باشند و اگر امکانات آن موجود نبود ، باید از پرده ها
كمك گرفته شود .

* پوشانیدن کلکین ها : تا کسیکه در اطاق هست برای
همسایه و یا رهرو معلوم نشود خصوصاً در شب که همه چراغها
روشن میباشد .

* مراحيض (بیت الخلا) نباید قسمی باشد که در وقت
استعمال رو بروی قبله واقع گردد .

* باید خانه وسیع و دارای همه امور ضروری انتخاب گردد ،
پس این فرموده نبی کریم ﷺ :

(ان الله يحب أن يرى أثر نعمته على عبده) (۱)

(۱) حدیث رواه الترمذی رقم ۲۸۱۹ و قال : هذا حدیث حسن .

خداوند دوست دارد که اثر نعمت خود را در بنده اش دیده شود.

* سه چیز از جمله سعادت و نیکبختی است و سه چیز از

جمله شقاوت و بد بختی :

۱- از جمله سعادت یکی زن صالحه و نیکو است که ببینی

اش خوش میشوی و اگر از وی غائب باشی پس تو در مورد نفس
وی و مال خود مطمئن میباشی .

۲- مرکب و سواری که تابع باشد پس برساند تو را به

دوستان.

۳- خانه ایکه وسیع و کلان باشد توأم با داشتن تمام لوازمات

ضروری. اما از جمله شقاوت زنی است که چون او را ببینی
غمگینت بکند ، و زبان درازی بالایت بکند ، اگر از وی غائب
شو مطمئن نمیشی در باره نفس وی و مال خود . و دیگر سواری
است که آهسته رو باشد پس اگر میزنیست خسته میسازد تو را و
اگر بگذاری آن را غمی رساند ترا به دوستان .

۴- خانه یی که سازمان و لوازم مایحتاجش کم باشد. (۱)

حرص به امور صحی مانند هوا ، و داخل شدن شعاع آفتاب

و مانند اینها تعلق به توان و قدرت و امکانات مادی دارد.

(۱) حدیث رواه الحاکم ۲۶۲/۳ و هوئی صحیح الجامع برقم ۳۰۵۶.

نصیحت (۳۸)

اختیار همسایه قبل از خانه

این مسئله بخاطر اهمیتی که دارد باید مستقلاً مورد بحث قرار گیرد ، و در عصری که ما در آن زندگی می نمائیم ، همسایه ها یکی بردیگری اثر متقابل دارند ، زیرا خانه ها خیلی باهم نزدیک بوده و مجتمعات مسکونی و اطاقها خیلی بهم پیوسته میباشد .

پیامبرگرامی اسلام ﷺ خبر داده است که چهار چیز علامه خوشبختی و سعادت میباشد که از جمله همسایه نیک را ذکر فرمودند ، و چهار چیز را از جمله بدبختی خواندند و از جمله آن همسایه بد را ذکر کردند . (۱)

به خاطر اهمیت و خطر این موضوع همیشه از همسایه بد حضرت محمد ﷺ بخداوند پناه می خواستند :

(اللهم إني أعوذ بك من جار السوء في دار المقامة فان
جار البادية يتحول) (رواه الحاكم ۵۳۲/۱ وهو في صحيح الجامع ۱۲۹۰)

(۱) راوه أبو نعیم فی الحلیة ۳۸۸/۸ وهو فی صحيح الجامع ۸۸۷.

« ای بار خدایا ! بتو پناه می گیرم از همسایه بد ، یعنی همسایه بی که دائمی باشد ، زیرا همسایه صحرا نشین از تو دور رفتنی است » .

ونبی کریم ﷺ مسلمان را امر نموده که از همسایه بد پناه بخواهند پس فرموده است ﴿ تَعُوذُوا بِاللّٰهِ مِنْ جَارِ السُّوءِ ، فِی دَارِ الْمَقَامَةِ فَإِنْ جَارِ الْبَادِيَةِ يَتَحَوَّلُ عَنْكَ ﴾ (۱)

ترجمه : « پناه بگیرد به خداوند از همسایه بد دائمی زیرا که همسایه صحرا نشین از نزد تو مرخص میگردد »
اثرات : همسایه بد خیلی زیاد است و بر زوجین و اولاد ، انواع ایذا و ضرر را متوجه میسازد که ذکر آن در این مختصر نمیگنجد و فقط تطبیق احادیث ذکر شده برای شخص بادرایت کافی میباشد .
شاید یکی از مواردی که بعض نیکان بمال و پول شخصی خود برای دوستان خود خانه بی را به اجاره میگیرند ، همین باشد تا مشکل همسایه داری پیش نیاید ، زیرا همسایه نیک در مقابل پول خیلی ارزشمند است .

(۱) رواه البخاری فی الأدب المفرد رقم ۱۱۷ واللفظ فی صحیح الجامع ۲۹۶۷

نصیحت (۳۹)

توجه به اصلاحات لازمی در خانه

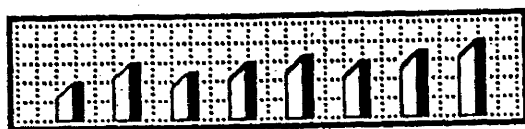
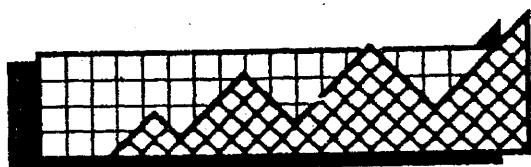
و مهیا ساختن وسایل راحت

از نعمات الهی درین عصر و زمان که برما ارزانی داشته است همانا وسایلی است که امور زندگی را سهل و آسان ساخته است مانند : یخچال ، ایرکندیشن ، ماشین کالاشوئی وغیره. پس از مقتضیات حکمت است که این وسایل را در حد توان و استطاعت به شکل نیک ، بدون اسراف و مشقت تهیه نماییم ، و باید بین امور تحسینی مفید و کمالیات بی فائده که ارزش ندارد فرق قائل گردیم .

ضرور است در اصلاح و ترمیم آنچه در خانه خراب میشود اقدام صورت گیرد ، در حالیکه عده بی از مردم در این موارد

اهمال و بی توجهی نموده و همسران شان دائماً شکایت می نمایند که نسبت نبودن جای های مناسب ، خانه مملو از حشرات بوده و حفره های آب زائد پر شده است ، باید تخلیه گردد . زیرا آبریزها بوی ناخوش را به فضا پخش میکنند ، و پارچه های اشیای شکسته و تلف شده هر سو پراکنده میباشد !!

بدون شك این حالت مانع بزرگی در راه حصول سعادت بوده و مشکلات زیادی را بین زوجین بوجود می آورد ، پس عاقل کسی است که به معالجه آن بپردازد .

(نصیحت ۴۰)

توجه به صحت اهل بیت

واقدمات لازم برای صحت و سلامت فامیل

* (كان رسول الله ، إذا مرض أحد من أهل بيته نفث عليه

بالمعوذات) (۱)

ترجمه : «چون یکی از اهل بیت پیامبر (علیه السلام) مریض میشد ، آنحضرت (علیه السلام) بر او معوذتین را میخواندند و دم میکردند» .

* (وكان صلي الله عليه وسلم ، إذا اخذ أهله الوعك أمر بالحساء فصنع ، ثم أمرهم فحسوا ، وكان يقول : إنه ليرتق فؤاد الحزين ، ويسروعن فؤاد السقيم ، كما تسرو إحدا كن الوسخ عن وجهها) (۲)

(۱) رواه مسلم رقم ۲۱۹۲ .

(۲) رواه الترمذی رقم ۲۰۳۹ وهو فی صحیح الجامع رقم ۴۶۴۶ .

ترجمه: «وچون یکی از اهلش راتب میگرفت امر می کرد تا «حسا» یکنوع شوریا را تهیه کنند و بعد می فرمودند تا از آن بنوشد و میفرمودند: این شوریا قلب حزن را قوی ساخته، درد را از قلب مریض دور میکند. چنانچه یکی از شما چرك را از چهره خود دور میکند».

بعضی از اجراء آت وقایه و سلامتی:

* حضرت محمد ﷺ فرموده اند: (اذا أمسيتم فكفوا صبيانكم، فان الشياطين تنتشر حينئذ فاذا اذهب ساعة من الليل فخلوهم، فغلقوا الابواب واذكرو اسم الله وخمروا أنيتكم واذكروا اسم الله ولو أن تعرضوا عليها شيئاً (مثل العود ونحوه) واطفئوا مصابيحكم). (۱)

در روایت مسلم چنین آمده: (اغلقوا ابوابكم وخمروا أنيتكم، واطفئوا مرجكم وأوكوا أسقيتكم (شدوا رباطها على اقواها) فإن الشيطان لا يفتح باباً مغلقاً ولا يكشف غطاء، ولا بهل وكاء وان الفوسيقة تضرم البيت على أهله (تسحب فتيل السراج فيشتعل في البيت) (۲)

(۱) رواه البخارى الفتح ۸۸/۱۰-۸۹.

(۲) رواه الإمام أحمد المستند ۳/۳۰۱ وهو فى صحيح الجامع ۱۰۸۰.

وقال ﷺ (لا تتركوا النار في بيوتكم حين تنامون) (۱)

ترجمه : « حضرت محمد ﷺ فرموده اند : (در وقت شامگاه فرزندان خود را نگهدارید زیرا شیاطن در این وقت منتشر میشوند . و قتیکه ساعتی از شب سپری شد ، بگذارید ایشانرا بسته کنید دروازه های خود را و یاد نمایید نام خداوند (جل جلاله) را و بپوشانید ظروف خود را ، یاد نمایید نام خداوند (جل جلاله) را و خاموش کنید چراغهای خویش را .

در روایت مسلم چنین آمده است : (ببندید دروازه های خود را و بپوشانید ظروف خود را ، و خاموش سازید چراغ های خود را و ببندید دهن مشك خویش را یقیناً که شیاطین دروازه بسته ، پرده انداخته و کره ء بسته شده را باز کرده نمیتوانند

و یقیناً موش میسوزاند خانه را بالای اهلش و فرموده و قتیکه به خواب میروید آتش را خاموش سازید .

و من الله التوفيق

پایان

(۱) رواه البخاری ، الفتح ۸۵/۱۱ .

فهرست

صفحه	مجموعات
الف	مقدمه مترجم.....
د	تقریظ.....
و	سخنی در مورد طبع مجدد.....
ز	مقدمه چاپ دوم.....
ح	مقدمه چاپ سوم.....
ا	مقدمه مؤلف.....

بخش اول

ساختار خانه

۹	نصیحت (۱) ساختار خانواده مسلمان.....
۱۴	نصیحت (۲) سعی و کوشش در اصلاح.....

بخش دوم

امور ایمانه کارخانه

۱۷	نصیحت (۳) امور ایمانی در خانه.....
۱۹	نصیحت (۴) خانه های خود را قبله گردانید....
۲۳	نصیحت (۵) تربیه ایمانی برای اهل بیت.....
۲۵	نصیحت (۶) اهتمام به اذکار شرعی.....

- ۲۶ - اذکار خروج از منزل
- ۲۷ - استعمال مسواک
- ۲۸ نصیحت (۷) مواظبت بر قرائت سوره

بخش سوم

تعلیم و تربیه

- ۳۰ نصیحت (۸) تعلیم و تربیه اهل بیت
- ۳۷ نصیحت (۹) ساختن کتابخانه اسلامی
- ۴۳ نصیحت (۱۰) کتابخانه سمعی در منزل
- ۴۷ نصیحت (۱۱) دعوت صالحان و نیکان
- ۴۹ نصیحت (۱۲) دانستن احکام شرعی مربوط
- ۵۳ * امر نمودن اطفال و خدمتگاران
- ۵۴ * حرام بودن نگریستن
- ۵۵ * عدم جواز اخراج و خروج
- ۵۵ * جواز دوری کردن مرد از زن
- ۵۶ * تنها استراحت نشدن در خانه
- ۵۷ * انسان در بالای بامیکه چهار
- ۵۸ * اگر پشک خانگی از ظرفی

بخش چهارم
اجتماعات و شوره

- نصیحت (۱۳) اجتماعات و شوری ها در..... ۵۹
- نصیحت (۱۴) عدم اظهار اختلافات ۶۲
- نصیحت (۱۵) استقبال نکردن از کسیکه..... ۶۴
- نصیحت (۱۶) دقت نمودن و ملاحظات احوال.. ۶۸
- نصیحت (۱۷) اهتمام ورزیدن در مورد ۷۲
- * جلوگیری از خروج اطفال با افراد بد اخلاق.. ۷۴
- * جدا کردن بستر خواب پسر و دختر..... ۷۵
- * مزاح و ملاطفه نمودن ۷۵
- نصیحت (۱۸) قاطعیت در تنظیم اوقات ۷۷
- نصیحت (۱۹) برنامه عمل زن خارج منزل... ۷۸
- * جهات منفی کار کردن زن خارج خانه ۸۲
- نصیحت (۲۰) حفظ اسرار منازل ۸۴

بخش پنجم
اخلاقیات در خانه

- نصیحت (۲۱) اخلاقیات در خانه و اشاعت.... ۸۹

- نصیحت (۲۲) کمک و همکاری در کاری خانه... ۹۱
- نصیحت (۲۳) ملاطفه و مزاح همراه اهل بیت.. ۹۳
- نصیحت (۲۴) مقابله و رو یارویی با اخلاق.. ۹۷
- نصیحت (۲۵) دره و تازیانه ۹۹
- * منکرات در منازل ۱۰۲

بخش ششم

حسن انتخاب در موقعیت و ساختن اجتماع خانه

- نصیحت (۳۷) حسن انتخاب در موقعیت ... ۱۰۳
- نصیحت (۳۸) انتخاب همسایه قبل از خانه.. ۱۰۶
- نصیحت (۳۹) توجه به اصلاحات لازمی.... ۱۰۸
- نصیحت (۴۰) توجه به صحت اهل بیت..... ۱۱۰

صدر من هذه المجموعة باللغة الفارسية

المكتبة النجاشي للدراسة والإرشاد وتوعية العامة في شرف مكة

المملكة العربية السعودية - جدة - كيلو (١٣) طريق مكة القديم - هاتف: ٦٢٠٠٠٠٥ (١١١) - فاكس: ٦٢٤٠٣٩٨

ص.ب ١٠٢١٣٧ - الرمز البريدي: ٢١٣٢١ - هاتف القسم النسائي: ٦٢٤٤٤٤٢